

DIRVA

THE FIELD
Nr. 39
Rugs.-Sep. 30, 1951
Cleveland, Ohio

Ilgiau delsti nebegalima

Washingtonas - Bonna - Londonas

Korespondencija iš Europos

Prieš savaitę vienoje Vakarų Vokietijos federalinės respublikos valstybėje, Slesvige-Holšteine, vyko rinkimai į vietinį parlamentą. Ši pačioje šiaurėje, Danijos pasienyje esančioji provincija, savaime nevaidina Vokietijos gyvenime jokio svarbesnio vaidmens, o patiems lokaliniams rinkimams normaliu būdu netektų skirti didesnę reikšmę.

Tačiau šį kartą Slesvigo-Holšteino rinkimai tarnavo kaip savo rūšies barometras, kuris turėjo parodyti vokiečių tautos nuotaikas. Žlugus Europos Gynbos Bendruomenės sutarčiai, buvo svarbu patirti, kaip vokiečių masės reaguos į šį senosio kontinento apsigimimo nesekmę. Tenka atsiminti, kad federalinis kancleris Adenaueris vis savo autoritetu dengė susitarimą dėl Europos apsigimimo. Kai pareištą vasarą vyko rinkimai į bendrąjį federalinį parlamentą, kanclerio patraukliausias šūkis buvo jo užimtoji pozicija užsienių politikos srityje. Jis tuomet galėjo nurodinėti į tai, kad Vokietija esanti pakelyje į besąlyginį išsijungimą į vakarų demokratijų frontą, o šios politikos dėka vokiečiai ne tik nuostabiai greit atsigavo ūkiškai, bet ir sustiprino savo svorį tarptautinėje plotmėje. Dar vienas žingsnis — Europos Gynbos Bendruomenės įgyvendinimas — ir Vokietija atgaus ne tik visišką valstybinį suverenumą, bet ir galės apginkluoti kelis šimtus tūkstančių vyrų, kurie kartu su kitomis vakarų valstybėmis patikrins krašto saugumą!

Prancūzų parlamento atsakymas ratifikuoti sakytą sutartį sudavė kanclerio Adenauerio politikai skaudų smūgį. Slesvigo-Holšteino parlamento rinkimai buvo tas rodiklis, iš kurio galima buvo nustatyti, kaip europinės politikos nepasisekimas kad Prancūzijoje į paviršų iš-

atsiliepė vokiečių tautai. Nors rinkimai vyko tik vienoje nedidelėje provincijoje, bet rinkiminėje kompanijoje buvo padėti anį svarstyklų pirmoje eilėje užsienio politikos klausimai.

Rinkimų išdava parodė, kad skaudžiausiai pralaimėjo kaip sykis krikščionių demokratų unija, kurios neginčijamas vadas yra kancleris Adenaueris. Tuo tarpu kai per federalinio parlamento rinkimus prieš vienerius metus ši partija gavo 46,1% balsų, dabar ji tesurinko 32,2% balsų. Nors ir nežymiai, ją pralėnė opozicijoje prieš Adenauerio politiką esantieji socialdemokratai, gavę 33,2% balsų (prieš metus 26,5%). Abi partijos parlamente turės po vienodą atstovų skaičių, po 25. Likusios 19 vietų (bendras mandatų skaičius yra 69) pasiskirstė taip: pabėgėlių partija 10, laisvieji demokratai 5 ir Slesvigo-Holšteino blokas — 4.

Tenka dar pastebėti, kad toje provincijoje gausiau gyvenantieji danai negavo nė vieno mandato. Jiems pakenkė naujasis rinkimų įstatymas, kad srašas, nesurinkęs 5% balsų, neimamas dėmesin. Danų mažumą tokia rinkiminė aritmetika gerokai įskaudino.

Vokietijos politinio gyvenimo stebėtojai ne tiek svarbu, kokia susidarys vyriausybė Slesvigo-Holšteino valstybėje. Didesnė reikšmę galėtų turėti tiktai ta aplinkybė, kad jeigu ten valdžios priešakin atstotų socialdemokratai, jie gautų vieną papildomą vietą provincijų parlamente (Bundesrat, savo rūšies vokiškasis senatas), o tuomet Adenauerio vyriausybė nustotų 2/3 atstovų daugumos, kuri reikalinga kai kuriems konstitucinio pobūdžio sprendimams. Bet Vokietijos šiaurės provincijos rinkimai patvirtino bugštavimus, ropinės politikos nepasisekimas kad Prancūzijoje į paviršų iš-

plaukusi savotiška nacionalistų ir komunistų koalicija prieš Europos apsigimimą, taigi ir prieš prancūzų-vokiečių išsilyginimą, paskatins nacionalistines tendencijas taip pat Vokietijoje.

Neabejojama, ir Vokietijoje imama svyruoti dėl Adenauerio pasirinkto kelio tikslingumo. Žmonės pradeda statyti klausimą, ar išganymo tegalima laukti išimtinai tiktai iš vakarų? Savaime suprantama, kad tokioje vertybių perkainojimo nuotaikeje susidaro palankesnės sąlygos išeiti į viešumą įvairiems iluzionistams, kurie jau seniai teigia, esą tenka skaitytis su faktu, kad sovietai esą Vokietijos kaimynai. O ką bekalbėti apie atvirus komunistus, kurie paleido į darbą visą propagandinį gundymų aparatą.

Savaime suprantama, kad vakarų demokratijų politikai išgirdo skambutį. Jie taip pat aiškiai nusimano, kokios iš viso to posūkio gali būti pasekmės. Jeigu Prancūzijos parlamentarai vis dar galvoja kategorijomis, kurios gal turėjo pagrindo prieš 20 metų, bet kurios nebetinka šiandien, tai kitų valstybių atsakingi politikai negalėjo užsimerti naujų reiškinų akivaizdoje. Jie yra įsitikinę, kad reikią imtis skubių ir konkrečių žygių, kurie suteiktų tam tikrą satisfakciją tai politinei linijai, kuriai atstovauja kancleris Adenaueris. Vokietija nerimastauja, bet Paryžiaus dėsimo politika kelia nerimo taip pat tiek Londone, tiek Washingtone. Vokietijai reikalinga grąžinti valstybinį suverenumą, bet jai taip pat turi būti suteikta progą prisidėti prie karinio Europos gynyimo.

Jeigu Edeno kelionė, kurios metu jis tarėsi su Beneluxo valstybių, Vokietijos, Italijos ir Prancūzijos užsienių reikalų ministrais, buvo laikoma nors ir santūriais britams reikšminu, bet vis dėlto eiliniu diplomatinio, aktinomo reiškinu, tai Amerikos Jungtinių Valstybių užsienio politikos vairotojo Dulles žaibinė kelionė į Bonną ir Londoną sukėlė tikrą sensaciją. Amerikos valstybės vyrai, be abejo, tuo norėdamas pademonstruoti ne tik savo nepasitenkinimą prancūzų tupėjimo politika, bet taip pat siekdamas išpėti Prancūzijos politikos žmones. Atrodo, kad Washingtono kantirybė baigia išsekti.

Šiandien dar neįmanoma konkrečiai pasakyti, kokių svarbių politinių sprendimų išvakarėje mes stovime. Po Edeno kelionės Londone susirinkę devynių valstybių (Beneluxo, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Anglijos, USA ir Kanados) užsienių reikalų ministrai svarstė konkretines priemones, kaip išvesti Europą iš aklagatvio, į kurį įstūmė Prancūzijos trumparegystė. Klausimas pirmoje eilėje eina apie Vokietijos suverenumą ir apginklavimą. Ypač iš prancūzų pusės keliama visa eilė sąlygų, kurios turėtų suteikti garantijų, kad Vokietijoje nekils pavojingas Prancūzijai militarizmas. Šią baimę iš dalies galima pateisinti. Bet tiktai iš

AR LONDONAS IŠGELBĖS PADĖTI!

Europos gynybos organizavimas, prancūzams pasipriešinus, atsidūrė labai keblioje padėtyje. Visi ankstyvesnieji planavimai Maskvos džiaugsmui sugriauti. Dabar, paskubomis, Edeno ir Dulles pastangomis, bandoma padaryta žala atitaisyti.

Į Londoną susirinko devynių valstybių atstovai, bet visų akys nukreiptos į Prancūziją. Ne todėl į Prancūziją, kad jos dabartinė politinė ir karinė jėga būtų didelė, bet todėl, kad iki šiol ji viena talkino Maskvos užmačioms — nematyti apginkluotos Vokietijos.

Konferencijos išvakarėse valstybės sekretorius Dulles įspėjo Prancūziją nebežaisti ugnimi, gi Edenas pareiškė, kad jis turi daug vilties, jog Vokietija per ateinančius du mėnesius bus įjungta į Europos gynybos bendruomenę.

Į konferenciją atvykęs Valtų sekretorius Dulles tuoj turėjo ilgą pasitarimą su Edenu ir beveik dvi valandas aiškino si Mendes-France. Po pasikalbėjimo nebuvo padaryta jokių optimistiškų pareiškimų. Vienok manoma, kad Prancūzija pagaliau supras padėtį ir bus surastas visoms devynioms valstybėms priimtinas planas.

TAIP DIDĖJA SSSR

Suijano provincija, esanti Šiaurės Kinijoje, kaip skelbia komunistinė spauda, pagal jos gyventojų "valių", atsiskyrė nuo Kinijos ir prisijungė prie autonominės Mongolijos. Daugiau kaip 80% šios provincijos gyventojų yra kinai ir patys savo noru niekada nebūtų prie SSSR prisijungę. Rusai tačiau jos pareikalavo kaip strategiškai svarbios vietos.

dalies. Jeigu Prancūzija ir toliau norės perlietai ir nesuprantamai stabdyti naujosios sprendimus, tai galima laukti, kad jvykiai eis savo keliu, neatsižvelgus į prancūzus. Tai parodė John Foster Dulles kelionės maršrutas: Washingtonas — Bonna — Londonas. Paryžius buvo aplenktas.

VISAM PASAULY

• Iš Austrijos rusai per 10 metų okupaciją laikotarpį yra išgubenę įvairių turtų beveik 112 milijardo dolerių sumai. Iš Vokietijos jie yra išgubenę keliošimtis kartų daugiau.

• Japonų mokslininkai tvirtina, kad rusai nesenai yra išsprogdinę vandenilio bombą.

• Japonijoje mirus vienam iš žvejų, paliestų vandenilio bombos spragdinimų prie Bikini salos, komunistai vėl pradėjo akciją prieš JAV atominį ginklų gamybą.

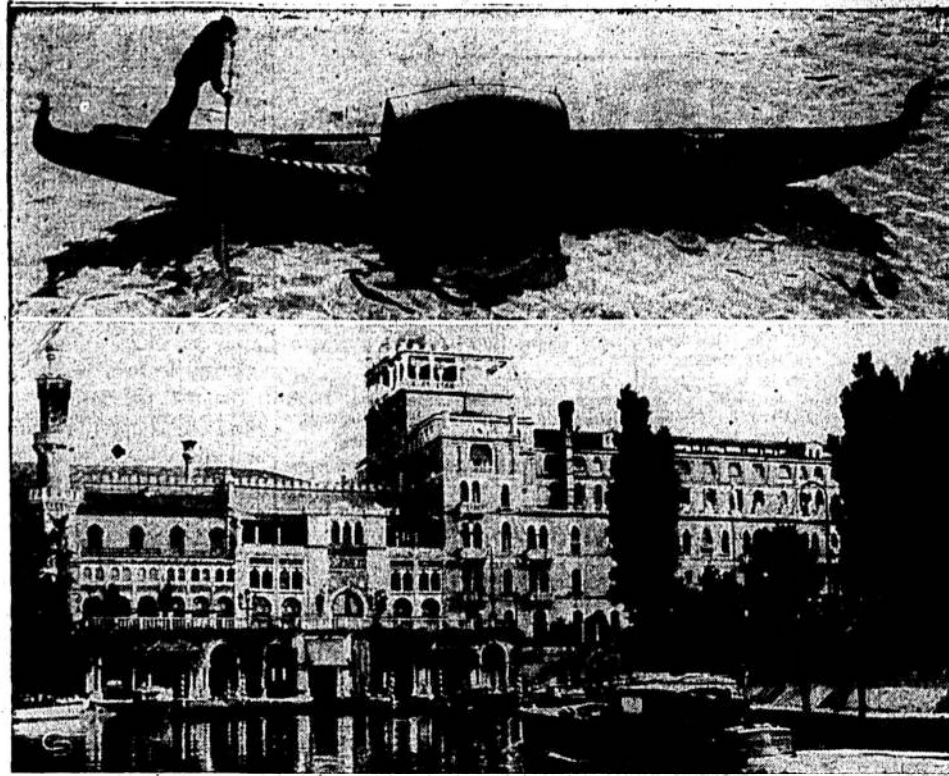
• Italijoje, dėl Wilmos Montesi paslaptingos mirties, komunistai sukėlė daug neramumų. Buv. užsienių reikalų ministro Piccioni sūnus suimtas. Komunistai reikalauja pasitraukti dabartinę vyriausybę. Vienok vyriausybė gavo pasitikėjimą 114 balsais prieš 97.

• Rytinėje Vokietijoje, kaip skelbia komunistinė spauda, pabėgęs Otto John jau išdavęs per 400 vakariečiams dirbusių agentų.

• JT svarstys Graikijos skundą dėl Kipro salos. Laikraštininkai mano, kad ši byla gali pakenkti tarpusaviams vakariečių santykiams.

• Fordo bendrovė Vakarų Berlyno universitetui davė \$1.309.000 pašalpą. Ta pašalpa įgalina mokslinti 6000 studentų.

• Anglijos opozicijos vadas Attlee pakartotinai pareiškė, kad Chiang Kai-shekas turi pasitraukti ir Formosa turi būti atiduota raudoniesiems.

Keičiasi laikai ir papročiai. Seniau (viršutinė nuotrauka) Venecijos kanalucė važinėjo romantiškos gondolos žmogaus irklais varomas. Dabar (apatinė nuotrauka) motoriniai laiveliai pakeitė aną vaizdą.

Lenkų ginčai

"Polish American Journal" pavaizduoja, kaip šiuo metu lenkų savitarpio nesantaika dar daugiau paastrėjo. Dabar yra išdarys trys svarbiausi centrai: vienas — save laikantis egziline vyriausybė su prezid. A. Zaleskiu priešakyje, antrasis — laikini Tautinės Vienybės Taryba, kuriam vadovauja gen. Anders ir kurį remia socialistas Arcisius zewskis su aristokrata Raczyński, o trečiąjį centrą sudaro len-

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Vilties namams praplėsti aukojų:

F. Eidimtas, Cleveland	\$ 5.00
Milašius P., Cleveland	5.00
Jurevičius J., Chicago	3.00
Łozoraitis Vyt., Linden	5.00
Vylyaudas B., Elizabeth	10.00

Į Vilties Draugiją nariais yra įstoje:

Tautinės Sąjungos Elizabeth skyrius	\$10.00
Rimkūnas Jonas, E. Chicago	10.00
Steikūnas Petras, E. Chicago	10.00
Pocius Kazimieras, E. Chicago	10.00
Vaičiūnas J., So. Boston	10.00
Vilties Draugijos narys A. Juodvalkis (E. Chicago) savo įnašą iš \$10 padidino į \$25.00.	

Aukotojams širdingai dėkojame, gi pritariantis Vilties Draugijos tikslams kviečiame įstoti nariais.

kų Tautinių Demokratų Komitetas, vadovaujamas Mikolaiczko. Didžiausi ginčai eina dėl Zaleskio ir jo įpėdinio. Kaip žinoma, Mikolaiczko grupė jo niekad tokiu nėra pripažinusi. Andersas, Arciszewskis, Raczyński ir kt. atsisakė toliau jį laikyti teisėtu prezidentu tremties, kada Zaleskis 1954 metų birželio 9 d. nepasitraukė iš eitiųjų pareigų, kaip buvo anksčiau žadėjęs. Gen. Anders, ligi tol buvęs vienas iš svarbiausių Zaleskio rėmėjų ir 1950 metų rugpjūčio 11 d. paskirtas jo pavaduotoju. Tik tas faktas nebuvo paskelbtas viešai paties Anderso prašymu. Rugpjūčio 4 d. jis atsisakė Zaleskį laikyti teisėtu prezidentu ir prisidėjo prie Tautinės Vienybės Tarybos, apjungiančios daugumą lenkų tremties politikų. Tačiau šios tarybos pirmininką Dr. Bieleckį tiek Zaleskio grupė, tiek Mikolaiczko kaltina įsivėlus į nešvarią "mirties pirklių aferą". Minimoji taryba norėtų, kad Zaleskio įpėdinis būtų įteisintas gen. Sosnkowskis.

Šios tarybos svarbiausią organą sudaro trijų komitetas iš Anderso, Arciszewskio ir Raczyński. Mikolaiczko grupė, kaip atrodo, remiama neoficialiai kai kurių JAV politikų, prikiša Zaleskio ir Anderso grupėms jų darbus karo metu. Žodžiu, lenkai riejaši savo tarpe, o komunistinė lenkų vyriausybė tuo tik džiaugiasi.

Vokiečių spaudos žiniomis, Zaleskis, nepasiduodamas lenkų politikų spaudimui, į laikinąsias ministerijas paskyrė naujus žmones, o vietoj gen. Anderso generaliniu lenkų ginklo pajėgų inspektorium — gen. Tokarzewski-Karaszewiczį.

Nesutarimų esama ir tarp Amerikos lenkų, kurių vieni pasisako už tampsnųjų santykių su Valstybės Departamentu palaikymą, o kairieji reikalauja krantų, nors kapitoni ir karit, jog dėl būsimųjų santykių tektų tartis taip pat su vokiečiais.

Vokiečių "Pressedienst" der ta kalba nėra uždrausta.

Heimatvertriebenen" š. m. rugsėjo 16 d. numeryje skelbia pasakiusią iš Londono gautą žinią, kad Zaleskis savo įpėdiniu yra paskyręs Rytinėje Afrikoje Nairobio mieste gyvenantį kunigaikštį Eustachijų Sapiehą. Sapieha yra 1916 m. buvęs lenkų tarybos Varšuvoje pirmininku, 1919 dalyvavęs atentate prieš Pilsudskį ir paskum kurį laiką ejęs užsienio reikalų ministerio pareigas. Tačiau šiuo paskyrimu, kaip nurodoma minimajame pranešime, tarp lenkų nesutarimai dar nėra pašalinti. Anderso vadovaujamas triumviratas ir toliau tebeieškia pretenzijas, kad būtų laikoma Lenkijos legalia egziline vyriausybė. Skaldymasis dar patgiėjo. Pvz. žymioji pilsudskinių dalis pasisakė už triumviratą, o mažesnioji, vadovaujama Hryniewskio - Dolanowskio, remia Zaleskio šalininkus. Skykla taip pat lenkų kariai veteranai ir Amerikos lenkų organizacijos. Už triumviratą stoja ir lenkų Tautos Išdovadybė.

KLAIPĖDA

Vokiečių spaudoj pasirodė ir daugiau naujų pranešimų apie Klaipėdą, kad ji paversta stipria Sovietų karine baze. Pasibaigus Klaipėdoje kautynėms, rašoma, Klaipėdoje buvo išlikęs tik kas ketvirtas namas nesugriautas ar neapardytas.

Prieš kiek laiko Vokietijos sovietinės zonos žinių agentūra ADN paskelbė pranešimą apie naują miesto kvartalą, sugrupuotą apie "Aušros" kino teatrą. Tai greičiausiai naujosios žvejų sodybės Smeltėje. Liepos gatvė bolševikai nori padaryti "pavyzdinę gatvę" — Berlyno Stalino alėjos pavyzdžiu.

Po karo uostą atstatė daugiausia vokiečių karo belaisviai ir civiliai. Pirmieji į Klaipėdos uostą įplaukė Sovietų ir suomių laivai, prie kurių prisidėjo ir iš rytinės zonos "Vorwaerts".

Svetimų laivų įgelių nariams buvo leista tik 1949 m. išlipti į laikymą, o kairieji reikalauja krantų, nors kapitoni ir karit, jog dėl būsimųjų santykių tektų tartis taip pat su vokiečiais.

Vokiečių "Pressedienst" der ta kalba nėra uždrausta.

Buvęs Italijos karalius Umberto su žmona Marie Jose atvyko į Ženevą, Šveicariją, atšvesti 50-tą gimtadienį. Tai yra pirmas kartas po šešių metų, kad jis praleido gimtadienį su savo šeima. Nesutarimas tarp karališkųjų tremtinių atrodo baigėsi, kadangi abu dalyvavo Graikijos karaliaus ir karalienės suruoštoje karališkoje kelionėje. Umberto ir Marie Jose turi 3 vaikus.

JAV diplomatinė tarnyba įvyko eilė pakeitimų Norman Armour (iš kairės) paskirtas į Gvatemalą, John E. Peurifoy (vidury) iš Gvatemalos perkeltas į Tailandą ir Jack K. McFall į Suomiją.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. J. (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Registravimas kaip antros klasės laiškas 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00. Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

THASOMUR

Lietuvos atstovas Brazilijai Dr. F. Meieris aplankė naująjį Brazilijos užs. reik. ministrą amb. Raul Fernandes, o vėliau padarė vizitą respublikos prezidentui Joao Cafe Filho. Atidarytas Sao Paulo miesto 400 metų sukakčiai paminėti tarptautinė paroda, kurioje dalyvauja ir Lietuva, į iškilmes atvyko per 20 valstybių atstovų, tarp jų ir Dr. F. Meieris, tris dienas viešėjęs kaip Sao Paulo miesto ir Estado svečias.

Gen. T. Daukantui, dabar gyvenančiam Argentinoje, suėjo 70 metų amžiaus. Gimęs 1884 m. rugsėjo 8 d.

V. S. Jokubyno 80 metų amžiaus jubiliejus vakariniame įvyksta spalio mėn. 10 d. 6 val. vak. Lietuvių Auditorijoje, Mažoje saleje (3233 So. Halsted St., Chicago). Biletus į vakarinę galima įsigyti Margutyje, Sandarėje, Karvelio krautuvėje ir pas p. Grybienę. Vakarinę rengia akademikai skautai.

Okup. Lietuvoje išleistas "dabartinės lietuvių kalbos žodynas", kurį paruošė T. Lietuvos Mokslo Akademijos Lietuvių Kalbos ir Literatūros Institutas. Žodynas turi 990 psl. Jame yra apie 45.000 žodžių. Tai esąs pirmas tokios apimties lietuvių kalbos aiškinamasis žodynas, kaip pranešime sakoma, "skirtas plačiajai visuomenei". Žodyną re-

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Residencijos REpublic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisų uždarytas.
Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akių ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, šeštadi. 10 ryto iki 4, trečiadi. ir sekmadi. tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161

Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6:30-9 p. p. pirmadi., antradi., ketvirtadi., penktadi., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais 12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec.: KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v. išskyrus trečiadienį 6-8 v. v. šeštadi. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antradi. ir ketvadi. 7-8:30 v. v. šeštadi. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

DETROIT

SKAUTŲ LAUZAS

Ateinantį skemadienį, spalio 2 d., buv. Lietuvių Salės patalose Detroito skautė ir skautai rengia didelį laužą. Bus programa su dainomis, šokiais, žaidimais, buketu ir eile kitų įvairumų. Pradžią 7 val. vakaro. Biletus po \$1.25 galima gauti pas skautus ir prie įėjimo.

Skautų ir skaučių vadovybė visus detroitiečius kviečia šeštadienio vakarą praleisti jaukioje skautiškoje nuotaikoje.

ALTS KONCERTAS

Susirgus smuikininkei E. Kuprevičiūtei ALTS koncertas, turėjęs įvykti spalio 26 d., atidedamas vėlesniam laikui.

ZVR.

DETROITO STUDENTAI

Praeitą sekmadienį saulė švietė ir vėjas glostė šventadieniui nurimusį Detroitą. Bet studentų surauktos kaktos ir jaunuliški veidai spinduliavo Liet. Stud. S-gos Detroito skyriaus visuotiniame susirinkime. Dail. A. Melnikui, praėjusio valdybos pirmininkui, padarius senos valdybos veiklos apyskaitą, išrinkta nauja valdyba: L. Griškelytė, Z. Pajaujis, J. Polikaitis, D. Racevičiūtė, P. Zaranka. Į revizijos komisią išrinkti A. Augūnas, B. Jasevičius ir A. Šimolūnas. Pastebėtina, kad D. Seputaitė labai sklandžiai pravedė susirinkimą. Po poros valandų įtempto posėdžiavimo visi vėl išsivertė į saulėtą orą. Tikimės ir vilaimės, kad naujos valdybos pastangomis dar gražiau ir širdingiau sugyvens Detroito studentai ir skyrius dar dvasingiau ir reikšmingiau išsireiks asmenybės ugdymo ir lietuviybės baruose.

Studiosus

ROCHESTER

ROCHESTERIO SKAUTŲ VIETININKIJOS POBŪVIS

Rugsėjo mėn. 19 d. Rochesterio Skautų Vietininkijos Vadovybė suruošė šeiminiską skautų pobūvį, į kurį atsilankė daug skautų-čių tėvų ir svečių. Skautės labai gražiai papuošė stalus ir parodė savo sugebėjimus paties pagamintus įvairius valgius ir kepsnius.

Pobūvį atidarė ir pravedė paskaut, Petras Armonas. Atidarymo kalbą paminėjo, kad Skautų Vietininkijos Vadovybė likusius nuo vasaros stovyklos pinigų nutarė sunaudoti draugiškam susibūrimui prie bendro skautų stalo, pabendrauti su skautų-čių tėvais ir svečiais ir pasidalinti mintimis. Pirmasis buvo išprovokuotas kalbėti dviejų skautų tėvas rašytojas Jurgis Jankus, o jis, užot kalbėjęs visiems įprastines kalbas, padarė netikėtą staigmeną: neįėjo pasipaisius mažusius ir pasakė savo paties pasaką apie "Žirniuką ir Uogelę". Pasirodė, kad rašytojas moka ne tik rašyti, bet ir kalbėti. Jo pasakos, kaip peliukai klausė ne tik paprastai neramūs mažieji, bet ir suaugę valandėlei pamiršo net skaniuosius skautiškų pyragaičius.

Pulkininkas Pranas Saladžius, atsverti Jankų, savo žodį skyrė vyresnio amžiaus skautams. Jis pabrėžė, kad Dievas, Tėvynė ir Artimas yra patys svarbiausi dalykai žmogaus gyvenime. Nebebaissios yra ir kalėjimo sienos, kai žmogus randa atsporas Dievuje. Šiame pobūvyje dalyvavo ir netikėtas svečias Londono parapijos klebonas kun. K. Matulaitis iš Anglijos Amerikon atvykęs įskirti stebuklingų įvykių Arkivysk. Jurgio Matulaitis-Matulevičiaus šventumo bylai paremti. Jis visus, o ypač jaunuosius skautus, labai sudomino vaizdžiai papasakoda-

Pavergtųjų posedziai

Rugsėjo 20-21 New Yorke Carnegie Centro patalpose posėdžiavo Sovietų Pavergtųjų Europos Valstybių Seimas. Rugsėjo 20, 10 val. organizatorių komiteto pirmininkas dr. V. Mašens, pradėjęs seimą, pakvietė msgr. Bela Varga sukalbėti maldą, po to seimas priėmė atstovų mandatų (kiekvienos valstybės 16 atstovų), seimo statutą ir dienotvarkę. Burtų keliu pirmuoju pirmininku tapo Rumunijos delegatas, Čekoslovakijos ir Lenkijos delegacijos pasiūlė seimui pritariti šių delegacijų jungtiniam protestui dėl kompetentingą ir neteisėtą Čekoslovakijos ir Lenkijos atstovavimą Jungtinėse Tautose, kur tas atstovavimas vykdomas sovietinių marionetinių, neturinių tautų įgaliojimų ir neatstovaujancijų jų valios. Ir Lietuvos, Estijos, Latvijos delegacijos pasiūlė seimui pritariti šių delegacijų jungtiniam protestui dėl Sovietų Sąjungos smurtu ir klaida įvykdyto Baltijos valstybių suverenumo uždėmo užgro-bimo. Abu pasiūlymai seimo vienbalsiai priimti ir nutarti įteikti Jungtinėms Tautoms.

Savo keliu seimas priėmė specialų atsišaukimą į Jungtines Tautas. Jame Pavergtosios Jungtinės Tautos pareiškia savo solidarumą JT Chartos principams ir Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijai ir savo pasitenkinimą dėl JT priimtos genocido konvencijos ir prievartinių darbų tyrimų. Sykiu betgi Pavergtosios Jungtinės Tautos atkreipia Jungtinių Tautų dėmesį į tai, kad tikra pasaulio taika tėra galima respektuojant asmenų pagrindines teis-

mas būsimojo mūsų šventojo vaikystę, kurioje buvo daug tikro vargo, skausmo ir sunkumo. Sv. Jurgio parapijos klebonas kun. J. Bakšys pasidžiaugė gražiu skautų vadovų darbu, iškel-damas, kad skautų sueigos yra vienintelė vieta, kur vaikai savitarpį gauna progos kalbėtis tik lietuviškai.

Skautai iš savo pusės pajau-rino skautiškais šūkais ir dainelėmis. Pobūvis užtruko beveik tris valandas, bet net ir patiemis mažiesiems neatrodė per ilgus. Kt.

Visų pasisakymų pagrindinės vedamosios mintys buvo dvi — oūtinis gaudus visų pavergtųjų valstybių bendradarbiavimas ir laisvojo pasaulio sambūvis su Sovietų Sąjunga, kaip liudija pavergtųjų valstybių likimas, tegali baigtis laisvajam pasauliui tragiškais rezultatais. Lietuvos delegacijos vardu kalbėjo LK pirmininkas V. Sidzikauskas.

Seimas pritarė Lenkijos delegacijos pasiūlymui prašyti Jungtines Tautas išjungti vadinamojo Tarptautinių Nusikaltimų Kovai svarstymus, laisvinimo kovai pavojingai redaguotų nuostatų.

Kadangi naujai sudarytosios seimo komisijos, savaime suprantama, nespejo paruošti seimui svarstyti projektą, savo posėdžio seimas pertraukė iki spalio 22 d.

Nors Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimas nieko ypatinga neuveikė, bet jau pats faktas jo buvimas turi teigiamas reikšmes ne tik tuo, kad pademonstruoja pavergtųjų vieningumą, bet ir tuo, kad atkreipia viešosios opinijos akį. Didžioji New Yorko spauda, Amerikos Balsas, Laisvosios Europos Radijas ta proga pateikė šiaip ir anapus "Geležinės Uždangos" daug sovietams nemalonių faktų ir karčios teisybės, taip pat padaršinio ir vilties pavergtiesiems.

Patark ir kalmynui, kad prenumeruotų

DIRVA

Dalyvis

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	2.00	Nemunas	2.50
J. Kukanauša		St. Kolupaila	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Neramų buvo Laisvės Atėjimui	
V. Kazantauškas		B. Daubaras	1.50
Anglų kalbos skaitymas	2.00	Ora pro nobis	
V. Minkūnas		J. Gilda	4.00
Anoj pusėj ežero	1.50	Orfėjaus medis	
P. Andriūšis		A. Nyka-Niliūnas	3.00
Aukso kirvis	2.50	Pirmoji naktis	
Juozas Švalistas		L. Pirandello	1.50
Aukštųjų Šimonių Likimas	3.50	Po Tėvynės dangum	
Jeva Simonaitytė		Žodžiai vytt Nemunėlio.	
Amžini šėšėliai	2.00	Paveikslai V. Augustino	2.00
A. Vilainis		Pragaro povalstis	
Barabas	2.25	V. Alantas	3.50
Paer Lagerkvist		Pirmas rūpestis	
Būkite sveiki	2.00	Jurgis Jankus	2.00
Dr. S. Biežis		Per Klausučių ūlytėlę	
Baltasis Vilkas	1.00	Ljudas Dovydenas	2.20
K. Binkis		Pietų vėjelis	
Baltis	1.50	Vytė Nemunėlis	1.00
J. J. Bačlūno leidinys		Paklydę paukščiai I	
Baltaragio malūnas	2.50	Jurgis Jankus	2.20
K. Boruta		Paklydę paukščiai II	
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Jurgis Jankus	2.00
B. Stundžia		Pietų kryžiaus padangėje	
Cascata cristalina	3.50	Sudarė Gaučys	4.50
Venacjus Ališas		Paskutinis Prūšių auklėlis	
Didžioji kryžkelė	2.00	M. Springborn	2.00
B. Brazdžionis		Petras Širvokas	
Duktė	2.40	Juozas Švalistas	2.70
Alė Rūta		Po raganos kirviu	
Dievas ir žmogus	5.00	Jurgis Jankus	1.50
Prel. F. Bartkus ir kan. P. Aleksa		Pabučiavimas	
Didžiosios atgailos	3.50	J. Grūšas	1.50
R. Spalis		Rytų pasakos	
Doleris iš Pittsburgho	0.80	V. Krėvė	3.00
Stepas Zobarskas		Raudonoji melodija	
Eldorado	1.80	S. Laucius	1.00
J. Švalistas		Raudonasis siaubas	
Gyvačių lizdas	2.60	Salik Vogulov	1.20
Francis Mauriac		Raudonasis Tvanas	
Galvės Berniuko Nuotykių	5.00	Ignas Seinius	
R. Spalis		Raudoni batukai	
Gimdytoja	1.75	Jurgis Savickis	1.50
Francis Mauriac		Ramybės man	
Gintariniai vartai	2.00	J. Kėkštas	0.80
N. Mazalaitė		Sudie, pone Cipse	
Gimtojo žodžio baruose	1.50	James Hilton	0.70
P. Jonikas		Strėlė danguje	
Gyvylių ūkis	1.00	Henrikas Radauskas	2.00
George Orwell		Šilkai ir vilkai	
Giesmė apie Gedimį	2.00	Runcė Dandieris	1.00
B. Sruoga ir V. Petravičius		Senųjų lietuviškų knygų istorija	
Kalmynai	2.50	V. Biržiška, kiet. virš.	3.00
J. Paukštėlis		papr. virš.	2.00
Karoliai	2.50	Saulės laikrodžiai	
Guy de Maupassant		Henrikas Nagys	1.00
Kaip jie mus sušaudė	1.80	Saulutė debesėliuos	
J. Petrutis		L. Žitkevičius	1.50
Kuprelis	2.00	Sventieji akmenys	
Ignas Seinius		Faustas Kiria	2.00
Konradas Valerodas	1.50	Sventoji Lietuva	
Adomas Mickėvičius		Jurgis Savickis	3.00
Keliai ir kryžkelės	2.50	Sventoji Inga	
Putinas		A. Skėma	2.50
Kaimiečiai	3.00	Sapnų pėdomis	
V. S. Reymont I-II-III-IV		V. Kazokas	1.00
I ir II dalis	po 3.00	Teresė Neumanaitė	
III ir IV dalis	po 3.50	J. Burkus	3.00
Kudirkos raštai	5.00	Tarp žalsvų palapinių	
Krėvė Mickevičius	2.00	P. Keslūnas	3.00
Kregždutė I	1.50	Tėvų pasakos	
A. Rimkūnas		A. Gledrius	1.90
Kregždutė II	2.75	Tolimieji kvadrantai	
A. Rimkūnas		J. Grišmanauskas	2.00
Kiškučio vardinės	1.50	Tautosakos Lohynas	
Stasys Džiugas		J. Balya	3.00
Lietuvos Istorija	3.00	Tomas Nipernadls	
Sruogienė	5.00	August Gailit	2.00
Lietuviškas angliškas žodynas	2.00	Tarp pelių ir vyrų	
V. Peteraitis, maž. 2.00 d. 5.00		John Steinback	1.20
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	Tėvelių pasakos	
Dr. P. Jonikas		A. Gledrius	0.80
Lietuvių tautos kelias I ir II d.	3.00	Užgesęs sniegas	
M. Biržiška		Aloyzas Baronas	2.50
Lietuviškai angliškai žodynas	5.00	Ugnies pardavėjas	
V. Peteraitis		B. Rukla	1.00
Lietuvos pinigai	5.00	Uždraustas stebuklas	
Juozas K. Karys		Stasys Būdas	2.60
Lyrika	2.00	Vanagaitis	
K. Binkis		monografija	2.00
Loreta	1.80	Vilnius tarp audrų	
Stasys Būdas		J. Ciešas (įrišta)	5.50
Lietuva	2.75	Vėlykų pasakos	
A. Bendorius		N. Butkienė	1.00
Laiskai žmonėms	2.00	Vidurnakčio vargonai	
G. Papini		Česlovas Grincevičius	1.50
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Vyturėliai Laukuose	
Red. prof. Skardžius		Vikt. Šimaitis	0.70
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Trylika nelaimių	
J. Aistis ir A. Vaičiūlaitis		R. Spalis	1.20
Lietuvių archyvas	3.00	Vaių knygelė	
Bolševizmo metal	2.80	M. Valandis	1.80
Moters širdis	2.00	Vargai skamba	
Guy de Maupassant		Stasys Būdas	2.50
Pranas Naujokaitis		Vieni metal ir viena savaitė	
Mėnuo vad. medaus	2.50	B. Gaidžiūnas	1.50
N. Mazalaitė		Taupioji Virėja	
Mėšukukas Rudnosukas	2.00	Užuovėja	
Namai ant smėlio	2.00	M. Kaliliškis	3.50
J. Gilda		Žmonijos likimas	
Naujieji skaitymai	2.50	V. Bagdonavičius	3.50
Viaos knygos slunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite:		Žemaičių žemė	
DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.		A. Vilainis	1.50
		Žemaičių krikštas	
		P. Abekis	2.50

Nesant spresti kadangi teratūro menki mokytka leidiniai mus va na pral lenkų na prai nau ve puses, lanau, mas, ka ar 63 ar 60 buvė Li kuris bi kal. 180 mės Li vaizduo atsimini 1932 m. Vyres ras ir pradžio ba. Bu mokyto, ris pers tųvų k linka". "Meti ti juodi rista. J šyti. Kas is i viskai, ant nug kio "pa svietai miesteli vo. Kai vo nusi jas tu mokini lietuviš kai kal jas im ir nerdi bėjusia siduoda metelin lo ir is vargas dos ir nusikra Po 1 lenkų n

Po cin, ir atnešė visą di Gaucin pamatė gražiai kuri, a ture: mums šiu i Ji tako, i kiek a ji. Kai jų, išli Moteri — mū išgąsd moteri rengus jokių savo m caire i dar pa tu i G

Mintys dėl sukilimų reikšmės

DR. A. KUSLYS

Nesant istorikų gana sunku spresti praeities įvykių reikšmę, kadangi dabartinės sąlygos, literatūros, ypatingai istorinės literatūros šaltiniai yra labai menki. Nepriklausomos Lietuvos mokykla ir anų metų istoriniai leidiniai 31 ir 63 metų sukilimus vaizdavo ir vertino tik viena prasme. Tai buvęs heroiškas lenkų ir lietuvių tautų sukilimas prieš rusų priespaudą. Tačiau nepavykusių sukilimų reikšmę vertinant iš praktiškosios pusės, padėtis atrodo kitaip. Namai, nesuklysiu tvirtindamas, kad jeigu būtų pavykę 31 ar 63 metų sukilimas, iki pirmo pasaulinio karo nebūtų buvę Lietuvoje nei vieno kaimo, kuris būtų dar kalbėjęs lietuviškai. 1863 metų sukilimo pasekmės Lietuvoje yra gražiai atvaizduotos Prof. P. Matulionio atsiminimuose: (Židinys nr. 7, 1932 m.).

Vyresnieji mano broliai, Petras ir Jonas, mokėsi Kupiškio pradžios mokykloje lenkų kalba. Buvęs anuo laiku žiaurus mokytojas lenkas Tučinskis, kuris persekiadavęs vaikus už lietuvių kalbos vartojimą "metelinka".

"Metelinka" buvo lentelė, patį juodai dažyta ir virvele perrišta. Joje buvo šie žodžiai įrašyti: "Pro lingua lituanica". Kas iš mokinių prabilavo lietuviškai, tam tuojau užkabindavo ant nugaros tą metelinką. Iš to kio "paniekinto" veikloje "visas svietas" juokdavosi, einant per miestelį jį visi pirštais badydavo. Kaip tą metelinką galėdavo nusikratyti? Gi jos nešiotas turėjo teisės pasiklausti mokinių tarpe, ar nekaltas kas lietuviškai. Išgirdęs ką lietuviškai kalbant, metelinkos nešiotas ūmai nusiimdavo metelinką ir nardavo kitam lietuviškai kalbėjusiam ant kaklo. Jei tas nesidurodavo neriamas, tai vistik metelinką mesdavo jam ant stalo ir išeidavo. Dabar jau kitas vargšas mokins turėdavo bėdos ir gėdos, kol tokia metelinka nusikratydavo.

Po 1864 metų Kupiškio vietoj lenkų mokyklos įsikūrė rusų mo-

kykla. Neatmenų, kokiais metais rudenį, kada mano kaimynai jau lankė mokyklą, manęs tėvas dar neleido, nes aš buvęs dar mažas. Bet vieną rytą gruodui esant, kitiems bemiegant apiaušrių, iškūlus klijimą ir pavaičius pusryčius, aš basas išbėgau mokyklon kitame mieste. Iki krašte, kur draugai mane parodė išėjusiam iš vidaus mokytojų kaip jauną mokinį. Mokytoju tuomet buvo jaunas gražus vyras rusas Jonas Levickis, kuris maloniai mane priėmė ir ištyręs, kad aš jau moku skaityti rusiškai, parodė mane visiems kaip pavyzdį, davė knygelių ir raštų, įsakė mano tėvui apauti mane ir leisti toliau mokytis. Mokykloje lietuvių kalbos persekiojimo nebuvo. Kai kurie mokytojai mėgdavo net verstį lietuvių kalba rusų knygas arba aiškinti lietuviškai. Prisimenu tik vieną mokytoją Kirilovą, didelį girtuoklį, kuris klasėje besėdėdamas imdavo ir išversdavo iš kėdės. Ir mes vaikai jį keldavome. Tačiau pastebėjau, kad mokykloje, jau neminint Jono Levickio, būdavo labai geri ir myli vaikus ir mokyklą mokytojai. Spėju, kad jie buvo didelę 60-ųjų metų epochos reformų įtakoje, kada buvo atleidžiami iš baudžiosios valstiečiai ir kada buvo imta steigti naujieji žemietybų teismai. Paskiau viskas kitaip ėmė virsti. Ir tie patys mokytojai, kurie vėliau mokytojų reakcijos gadynėje, t. y. 80-aisiais metais, pasidarė atkakliais reakcionieriais. Tiesa, mokyklos vaidmuo anais laikais buvo menkas. Daug didesnį lietuvių tautos lenkinimo įrankiai buvo bažnyčia ir dvaras. Po nepavykusių sukilimų, bažnyčia ir ypatingai vienuolynai taip pat pergyveno didelius sukrėtimus.

Dr. H. Kairiukštytė-Jačnyne-

lė, savo disertaciniame darbe "Pažaislis ein Barokkloster in Litauen" Kaunas 1920 m., aprašo Pažaislio vienuolyno likimą nuo jo įkūrimo (1664 m.) iki Nepriklausomybės laikų. Po 1831

m. sukilimo vienuoliai lenkai buvo perkelti į kitus vienuolynus (Kijevo ir Vilniuje), o Pažaislio vienuolynas perduotas vienuoliams ortodoksams. Į rusų vienuolių nuosavybę taip pat perėjo Pažaislio dvaras ir Veiškūnų kaimas su visais baudžiauninkais, pastatais ir įrengimais.

Be abejo, vietoj liudies lenkinimo prasidėjo rusinimas. Bet šis darbas rusams buvo sunkesnis negu lenkam. Anuo laiku baudžiauninkas žinojo, kad jam rusai yra svetimai, nes svetimos tikybės. Tuo tarpu lenkai, jau prieš kelis šimtus metų dovanoję lietuvių tautai savo tikybą, Lietuvos didikams savo kalbą ir papročius (ne tik herbų), polonizacijos darbą galėjo varyti daug lengviau. Kaip prof. Matulionis sako, greit prasidėjo reakcinė gadynė. Rusifikacija įgavo žiauriausias formas (Spaudos draudimas!). Bet po 1831 ir 1863 metų nuo lenkinimo iki rusinimo buvo perinamasis laikotarpis. Per šiuos kelis dešimtmečius lietuvių tauta gavo šiek tiek "atsikvėpti". Atsirado lietuvių inteligentų, gimė Aušros gadynė, išvedusi lietuvių tautą į tautinį susipratimą ir į laisvės kelią.

Berankiai, bekojai lietuviai
karo "invalidai tremtyje laukia
Tavo pagalbos. Aukok jiems!

Aukok tremtyje skurstančius lietuvius!

**SPAUDOS IŠKOVIMO
50 METŲ SUKAKTIVINIS LEIDINYS —
LITERATŪROS METRAŠTIS
GABIJA**

JAU SPAUDOJE IR PASIRODYS ŠI RUDENI.

Šioje didžiuole knygoje su savo naujausia kūryba dalyvauja kelios dešimtys lietuvių rašytojų. Metraščių redaguoja Jonas Aistis ir St. Zobarskas.

Ši knyga — tai kovojančios ir nepasiduodančios lietuvių atsparos dokumentas. Ji vaizduoja už viską kalbės apie mūsų tautos teisę turėti savo kalbą, raštą, laisvę ir tikėjimą.

Būkite šios knygos garbės prenumeratoriai — padėkite leidyklai atlikti sunkų šio didžiulio veikalo išleidimo darbą. Prenumerata priimama iki 8 m. spalio 15 dienos. Prenumeratorių pavardės bus paskelbtos knygoje.

Metraštis bus didelio formato, įristas į kietus drobės viršelius, kainuos \$6.00. Prenumeruojant iš anksto — tik \$5.00.

GABIJA. 335 Union Ave., Brooklyn 11. N. Y. (40)

KNYGOS

RAMONO "KRYŽIAI" ANGLISKAI

V. MARIONAS

"Lietuvių Dienos" išleido Vinco Ramono "Kryžius" anglų kalba. Vertė Milton Stark.

Vertimo išorė daug puošnesnė, negu originalo, išleisto "Patris" dar Vokietijoje. Angliškai laida duota gerame popieriuje ir skoningame, kietame įrišime. Yra kelios ekspresingos S. Makarevičiaus iliustracijos. Tačiau aplanko lietuviškų kryžių kompozicija nesimbolizuoja knygos idėjos. Ramonas turėjo mintyje ne tuos kryžius, kurie pakelėse ar galulaukėse stovėjo, bet tuos, ant kurių bolševikai lietuvių tautą kryžiuo ir tebekryžiuoja.

Vertėjo dėta geriausių pastangų, kad autoriaus kalbos sodrumas ir vaizdų nuotaika gautų giminingiausia išraišką angliškų žodžiu. Bet tai buvo, matyt, vis dėlto persunku. Vertime jau nebepagauname to suvalkietiško kalbos, reakcijų ir elgesio manierų kolorito, kuris mirga originale. Provincionalizmas visų kartų ir kalbų vertėjams buvo baisiai kietas rėšutas. Jie paliko neįkandami ir "Kryžių" vertėjui. Štai, trumpas ir būdingas suvalkiečių valdingo sprendimo sūkis "truks — laikys" vertime tapęs šaltu usakymu "two ways about it". O subtili, ironiška pastaba "tai čia darab" ... išversta tolimos ir dvi-prasmiskos giminytės sakiniu: "Well, I never" ...

Visam vertime bėra tik keli

KRĖVĖS PAMINKLO REIKALU

1954. VII. 7 d. didysis mūsų dailiojo žodžio kūrėjas Vincas Krėvė, palikęs mūmyste amžinai gyventi audrų šarūnų, rūšką kerdžių Lapiną, giedrąjį gyvenimo išminčių dėdę Vainorų ir daugelį kitų, Jo iš Dainavos milžinkapių prikeltų ar šiaudinėje pastogėje sutiktų žmonių, — patsai atsigulė amžino poilsio Philadelphijos Sv. Kryžiaus kapinėse.

Lietuvių visuomenės yra garbės pareiga nors kukliu lietuviško stiliaus paminklu atžymėti vietą, kur svečioje žemėje, toli nuo gimtojo Merkio ir Nemuno, priglauti šarūno dainiaus palikai.

Paminklo statymo reikalu tiesiogiai rūpinasi Philadelphijoje sudarytas komitetas, kuris vietos lietuvių banke turi savo einamąją sąskaitą (Krevo Memorial Account S 19789: Liberty Federal & Loan Association, 202 North Broad St., Philadelphia 2, Pa.).

Krėvės paminklo statymo garbės komitetas įeina:

Dr. Jonas Aistis, rašytojas (Brooklyn), Benys Babrauskas, Liet. Rašt. Dr. jos pirm. (Chicago), prel. Jonas Balckūnas (Maspeeth, N. Y.), prof. dr. Jurgis Baltrušaitis (Paryžius), prof. dr. Mykolas Biržiška (Los Angeles), Kazys Bradūnas, rašytojas (Baltimore), adv. Charles S. Cheladen, Lib. Fed. & Loan Assoc. prez. (Philadelphia), prof. dr. Juozas Eretas (Basel, Šveicarija), kun. Stasys Yla (Putnam, Conn.), prof. dr. Zenonas Ivinskis (Roma), prof. dr. Petras Jonikas, Lituanistikos Instituto prez. (Chicago), Jo-

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vamus, plakatus ir kt. karams bilietus, vestuvių pakvieti-

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

CARMEN

PROSPER MERIMEE
Vertė V. Gintautas-Kavaliauskas

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Po kelių valandų poilsio ji nuvyko į Gaucin, ir kitos dienos rytą vienas ožkų piemuos atnešė mums duonas. Tenai mes išbuvo visą dieną, o naktį prislinkome arčiau prie Gaucino. Laukėme žinių iš Carmen. Išaušus pamatėme murgą varovą draugo su moterimi, gražiai apsirengusia, su skėčiu ir mergaite, kuri, atrodo, buvo jos tarnaitė. Gorgia mums tapė:

— Štai du mulai ir dvi moterys, kurias mums siunčia šv. Nicolas. Būtų geriau keturi mulai, tačiau vistiek aš padarysiu, ką galėsiu ir su jais.

Jis paėmė savo espingoį ir, nuėjęs prie tako, pasislėpė krūmuose. Mes su Doncaire, kiek atokiau laikydami, nusekėme paskui jį. Kai mes buvome tik šūvio nuotolyje nuo jo, išlindome ir šaukėme mulininką sustoti. Moteris, mus pamatiusi, užuot išsigandusi — mūsų apsirėngimo galėjo užtekti betkam išgąsdinti — pradėjo kvatoti.

— O, kvailiukai, jie mane palaikė tikra moterimi! Tai buvo Carmen, bet taip persirengusi, kad aš jos, kalbančios kita kalba, jokiu būdu būčiau nepažinęs. Ji nušoko nuo savo mulo ir valandėlį tyliai kalbėjo su Doncaire ir Gorgia. Paskui man tarė:

— Kanarėli, prieš tave pakariant mes dar pasimatysime. Aš čigonų reikalais vykstu į Gibraltarą. Tuojau apie mane išgirsitė

kalbant. Ji nurodė vietą, kur mes turėsime kelioms dienoms prieglobstį, ir mes persikylėme. Tuojau iš jos gavome kiek pinigų, kuriuos ji mums atsiuntė, ir žinių, kurios buvo brangesnės ir už pinigus: vieną dieną du anglų milordai vyks vienu keliu iš Gibraltaro į Grenadą. Puiku! Jie turi gražių ir gerų gvinėjų. Gorgia norėjo juos nužudyti, bet Dancaire ir aš nesutikome. Mes, be marškinių, kurių mes buvome tikrai labai reikalingi, atėmėme tik pinigus ir laikrodžius.

Niekšču, senjore, pasidarai, apie tai net ir nepagalvodamas. Dėl gražios mergaitės netenki galvos, dėl jos kovojai, įvyksta nelaimė, tenka gyventi kalnuose ir iš kontrabandininko pasidaryti vagimi grėšiau negu apie tai pagalvoji. Mes nusprendėme, kad po milordų apiplėšimo Gibraltaro apylinkėse mums nėra saugu, ir persikėlėme į Sierra de Ronda. Jūs man pasakojote apie Jose-Marią. Tenai būtent ir aš su juo susipažinau. Jis visomet į ekspedicijas imas su savim ir savo mylimąją. Tai esanti graži mergina, protinga, kukli, gražaus elgesio; atsidavusi ir niekad neištarianti negarbingo žodžio... Tačiau jis padaręs ją nelaimingą. Jis visomet bėgioja paskui kitas moteris, su ja elgiasi blogai, sukelias jos pavydą. Vieną dieną jis ją smeigęs peiliu. Tačiau jį tik dar labiau jį pamilusi. Moteris, ypač andaluzietė, taip jau esančios sukurtos. Ji tebesididžiuojanti

randu rankoje ir jį rodanti, lyg gražiausią pasaulyje daiktą. Be to, Jose-Maria esąs pats blogasis draugas!... Vienoje ekspedicijoje, kurią mes įvykdėme, jis taip susitvarkęs, kad jam tekęs visas pelnas, o kitiems visas vargas ir rūpestis telikęs. Tačiau savo pasakojimą aš tęsiu toliau. Daugiau mes apie Carmen nieko negirdėjome. Donsaire sako:

— Reikėtų, kad kas nors iš mūsų vyktų į Gibraltarą parnešti žinių. Ji turėtų būti ką nors paruošusi, — aš mielai vykčiau, bet Gibraltare esu per daug pažįstamas.

Vienaakis tarė:

— Aš taip pat. Mane ten pažįsta. Aš ten tiek ir tiek prikerčiau vėžiams (Vėžiais Ispanijoje vadina anglus dėl jų raudonos uniformos) pokštų. O kadangi aš turiu tik vieną akį, tai lengva mane pažinti.

— Vadinasi, man teks vykti, — tariau aš iš eilės, sužavėtas vienintelės minties, kad galėsiu pasimatyti su Carmen. — Na, ką reikės tenai daryti.

Jie atsakė:

— Turi vykti jūra arba per Sant-Rol, kaip tau geriau patinka, o kai būsi Gibraltare, uostė paklausk, kur gyvena šoklodo pardavėja, vardu Rolona. Ją suradęs, sužinosi, kaip ten viskas vyksta.

Susitarėme visi trys keliauti į Sierra de Gausin, iš kur aš, palikęs ten savo draugus, vyksiu į Gibraltarą kaip vaisingų pirklys. Rondoje vienas iš mūsų žmonių parūpino man pasą, Gaurine gavau asilą, apkoviau jį apelsinai ir melonais ir išsileidau į kelionę.

Atvykęs į Gibraltarą, patyriau, kad ten Rollona yra gerai žinoma, bet ji jau mirusi ar išvykusi į galeras. Josios dingimas, mano nuomone, buvo toji priežastis, dėl kurios

mes netekome ryšio su Carmen. Uždarys savo asilą tvarte ir pasiėmęs kiek apelsinų, vykau į miestą, lyg norėdamas juos parduoti, bet iš tikrųjų įieskordamas pažįstamų veidų. Čia buvo valkatų iš visų pasaulio šalių, tai tikras Babelio bokštas: negalima nueiti gatvę nei dešimties žingsnių, kad neišgirstum kalbant dešimt kalbų. Mačiau daug čigonų, bet nedrįsau jais pasitikėti. Aš stebėjau juos, o jie mane. Mes gerai žinojome, kad esame suklaidi, bet svarbiausia buvo atspėti, ar mes priklausome tai pačiai gaujai. Po nesėkmingo dviejų dienų vaikščiojimo, nieko nesužinojęs nei apie Rolloną, nei apie Carmen ir, pardavęs kiek prieky, maniau grįžti pas savo draugus, kai kartą, saulei leidžiantis, eidamas viena gatve, išgirdau pro langą moters balsą: "Apelsinų pirklys!..." Aš pakėliau akis į viršų ir balkone, pasirėmusį alkūnėmis, pamaciau Carmen su karininku raudona uniforma, auksiniais antpečiais, garbanotais plaukais, turtingo milordo laikyse.

Gi jį buvo apsirėngusi puikiai ant pečių šalikas, auksinėmis šukomis, visa šilkuose. Jį buvo vis tokia pat, juokėsi, užsūnų turėdamas. Laužyta ispanų kalba anglas pasakė manį viršų, nes "lady" norinti apelsinų. Carmen tarė man baskiškai:

— Lipk ir niekuo nesistebėk.

Žinoma, niekas, ką tikrai darė, neturėjo manęs stebinti. Nežinau, ar ją suradęs, buvo man daugiau džiaugsmo, ar skausmo. Prie durų buvo išsidrėjęs tarnas anglas, kuris mane įvedė į puikų saloną. Carmen tuojau pat tarė man baskiškai:

— Ispaniškai tu nemoki nei vieno žodžio ir manęs nepažįsti. Paskui, atsigręžusi į anglą:

— Aš jums sakiau, kad aš tuojau pažinau, kad jis baskas. Jūs ką tik girdėjote, kokia keista kalba. O kokia žiopa jo išvaizda, ar ne? Lyg katinas, sučiuptas spintoje.

— O tu panasi į begėdišką niekę, — tariau aš jai savo gimtąja kalba, — ir man labai norisi šio dabito akyse sudaužyti tavo veidą.

— Mano dabita, — tarė ji, — ir tu vienas tai atspėjai? Negi tu man pavydi šio kvailio? Tu esi dar naivesnis negu prieš mūsų susitikimą Candilejo gatvėje. Argi netai, kvaili, kad aš šiuo momentu tvarkau čigonų reikalus ir tai pačiu geriausiu būdu. Šis namas yra mano, vėžio gvincois taip pat bus mano. Aš jį vedžioju už nosies ir nuvesiu ten, iš kur jis niekuomet negrįs.

— O aš, jei tu vis dar tokiu būdu tvarkysi čigonų reikalus, taip padarysiu, kad tu daugiau jų tvarkyti nebenerėsi.

— Ach, taip!? Ar tu mano "rom", kad man įsakineji? Jei Vienaakiui tai patinka, kas tau rūpi? Ar negali būti patenkintas, kad esi vienintelis, kuris gali vadintis mano "minchorro" (Mano mylimasis).

— Ką jis sako? — paklausė anglas.

— Jis sako, kad yra ištroškęs ir koki gūrkšnį mielai išgerti, — atsakė Carmen.

Ir ji parvarto ant sofos, kvatodamasi iš savo vertimo.

Senjore, tada, kai ši mergina juokiasi, protingai kalbėti neįmanoma. Visi juokiasi su ja.

Didysis anglas, kaip beprotis, koks jis iš tikrųjų ir buvo, taip pat ėmė juoktis ir liepė atnešti man gerti.

Man geriant, ji tarė:

— Ar mutai ziedą ant jo piršto. Jei nori

Nepriklausomųjų studentų suvažiavimas

Isteigta Lietuvių Studentų Santara

Rugsėjo 8-10 dienomis vašingtonoje J. Bačiūno vasarvietėje, Tabor Farm, Mich., įvyko Nepriklausomųjų Studentų Sąjūdžio suvažiavimas. Nepriklausomųjų studentų gyvenime šį suvažiavimą reikia laikyti dideliu laimėjimu, nes retai kada suvažiavimai atlieka tiek daug pozityvaus darbo ir kartu prabėga tokioje savoje ir jaukioje nuotaikoje.

Pirmąją dieną buvo išrinkti suvažiavimo pirmininkai: B. Mačiūka ir Alb. Kerelis, ir sekretorės K. Garmutė ir D. Talat-Kelpšaitė; jie savo darbą atliko tikrai be priekaištų.

Suvažiavimo patalpose vyko ir detroitieško dailininko A. Melniko kūrinių paroda, susilaukusi, ypač iš kolegų pusės, nemažai kritiško dėmesio. Kitas svarbus kultūrinis suvažiavimo momentas tai dr. V. Daugirdaitės-Sruogienės paskaita "Paskutinis Vytauto Didžiojo tragedijos aktas", nukelusi suvažiavimo dalyvius į istorinės Lietuvos didybės laikus.

Kol. V. Kavolio paskaita "Tremities tikrovė ir keliai į lietuviškumą" vertintina kaip stipri pradžia įsaktinanti gairių, kurios mus saugotų nuo nutautėjimo.

S. Šimolūnas savo paskaitoje "Žmogus šiandien" nagrinėjo nūdienės žmonijos problemas bei kelius joms išspręsti. Gaila tik, kad paskaitininkas teiseklė vieną lietuvių filosofą, pamiršdamas apie kitus mūsų mintytojus.

Z. Rekašius kalbėjo apie mūsų visuomeninio sąmoningumo praktinę pusę ir davė eilę pasiūlymų ateities veiklos klausimais.

L. Sabaliūnas — nauja ir daug žadanti pajėga organizaciniame studentų gyvenime — savo pranešime kėlė jungimosi į Lietuvos laisvinimo darbą reikala.

Po pranešimo sekusios diskusijos išryškino dvi gan skirtingas suvažiavimo dalyvių pažiū-

ras: ar svarbiausias mūsų studentų uždavinys yra politinė kova prieš bolševizmą tarptautinėje plotmėje, ar kova dėl lietuviškos kultūros, lietuviybės išlaikymo, ir darbas savo jaunimo tarpe.

Kol. Br. Juodelis savo pranešime apie "Mūsų tikslus" išskėlė reikalą sąjūdžiui aiškiau pasisakyti jam rūpimais tikslais ir tuo pačiu sudaryti tvirtesnes organizacines formas. Jo pasiūlyti tikslai buvo po ilgesnių diskusijų suvažiavimo priimti su mažais pakeitimais bei papildymais. Taip pat gana ilgą diskusiją susilaukė J. Smulkščio pasiūlytos ir suvažiavimą priimtos organizacinės gairės. Gan svarbiu įvykiu tenka laikyti ir organizacijos vardo pakeitimą — ligi šiol žinomi kaip nepriklausomieji studentai suvažiavime nutarė pasivadinti LIETUVIŲ STUDENTŲ SANTARA.

Liet. Stud. Santara yra neideologinė organizacija, nereikalaujanti iš savo narių priimti vieną kurią filosofinę doktriną. Tuo pačiu jos nariams paliekama teisė priklausyti kitoms (ideologinėms) akademinėms organizacijoms. Santaros svarbiausiu tikslu yra suburti vidurio srovės lietuvių studentus kovoje už žmogaus, tautos ir valstybės laisvę, stiprinti tautinį sąmoningumą bei kovoti už žodžio ir minties laisvę.

Suvažiavima sveikino visa eilė žymių lietuvių: ALTO vicepirmininkas A. Olis, suvažiavimo šeimininkas J. Bačiūnas, Mažosios Lietuvos veikėjas kun. A. Trakis, SLA atstovas dr. S. Biežis ir kt. Raštu gauta sveikinimų iš Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio, "Šviesos" ir "Varpo" korporacijų, Tautinių korporacijų Sambūrio, Lietuvių Rezistencinės Santarvės, Mažosios Lietuvos atstovų ir kt.

Suvažiavimas susilaukė didelio lietuviškos visuomenės dėme-

Baikim ginčus

1945-50 metais lietuvių jaunimui gaudžias kolonijas. Mūsų Vokietijoje, mūsų ir mūsų vargstančios Tėvynės džiaugsmui, turėjo progos šviestis lietuviškoje aplinkoje: lietuviški vaikų darželiai, pradžios mokyklos, gimnazijos, įvairūs kursai ir net universitetas. Tos mokyklos buvo tikrai mūsų: buvo dėstomi visi mokslo dalykai mūsų gimtąja kalba, laikomasi lietuviškos kultūros tradicijų ir net nuo N. Lietuvos programų nedaug tebuvo nutolta. Bet 1949-50 metais mūsų tos mokyklos tirtė terpo dėl mokinių ir mokytojų emigracijos į įvairius pasaulio kontinentus. Mūsų veiksniai ragino brolius lietuvių emigracijoje burtis į didesnes, glaudesnes kolonijas. Deja, nevysada mūsų norai pajėgia vest mus pageidaujama linkme; dažnai gyvenimas buvo negailestingas ir nuvedė mus visai netaiktu keliu.

Išsiblaškėme po visą pasaulį. Nedaug kur pajėgėme susispausio bei paramos. Ta proga Liet. Stud. Santara, savo pirmiesiems žingsniams paremti, gavo iš įvairių lietuviškų organizacijų bei pavienių asmenų virš 600 dol. aukų. Daug nusipelnę lietuviškoje veikloje ir padėję nepriklausomųjų studentų veikloje p. p. J. Bačiūnas ir A. Devenienė vienbalsiai buvo išrinkti Santaros garbės nariais. P. Bačiūnui už parodytą didelį vaišingumą ir paramą suvažiavimui, buvo įteikta kukli dovana — A. Melniko paveikslas.

Suvažiavime dalyvavo atstovai iš New Yorko, Chicago, Clevelando, Detroito, Los Angeles, Toronto (Kanada), Urbanos, Bostono, Waterburio, Providence ir kt. vietovių. Naujai išrinkti Liet. Stud. Santaros valdyba iš V. Kavolio, J. Smulkščio, Z. Rekašiaus, L. Sabaliūno ir S. Šimolūno, ir revizijos komisija: B. Mačiūka, J. Bilėnas ir Alb. Kerelis. Prie suvažiavimo pasisakymo daug prisidėjo ir jo laukę žaidėjai A. Babickas ir L. Griškelytė su visa eile taltinkų.

— vz —

pasivadino reikšmingu Vasario mėn. 16 d. vardu.

Vokietijos krašto L. B. Valdyba, norėdama padaryti pastovesnes ir tinkamesnes darbo sąlygas, pirkio gimnazijai namus. Deja, tie geri norai sudrumstė mūsų išlaikymą po visą pasaulį visuomenę, būtent, tą visuomenę, kurios dėka gimnazija tik ir gali gyvuoti. Be pertraukos tęsiasi dėl to pirkimo ginčai spaudoje. Dėl ko gi ginčijamasi? Niekas nepriklauso kam nors esminės kaltės, pvz., suktybės, piktos valios, noro pakenkti lietuviškai mokyklai. Visi ginčai sukasi apie tai: buvo ar nebuvo padarytos, perkant namus, klaidos. Bet ir tai ne dėl paties pirkimo fakto, o tik dėl kaikiurių formalumų.

Mes nesimeisime spręsti, buvo ar nebuvo klaidų, bet mes įsitikinę, kad visi, tiek Krašto Valdyba, tiek gimnazijos vadovybė ir kiti, kurie prie to pirkimo prisidėjo, darbo nuosirdžiai, siekė tokių gimnazijai sąlygų, ku- rios užtikrintų našesnį darbą.

Mes tikime, kad padarytos pastangos nebus, kad jie pasieks tinkamesnių darbo sąlygų naujojoje vietoje ir iš ten mes su- lauksime gerųjų Lietuvos kul- tūros darbininkų ir mūsų atsta- tytos Nepriklausomos valstybės kūrėjų.

Kaip džiaugtųsi mūsų šviesio- ji visuomenė, jei su šiuo pareiš- kimu nutuktų visi beprasmiški neesminiai ginčai dėl Vasario 16 d. gimnazijos pirkimo, o to- ji visuomenė dar glaudžiau susi-

burtų padėti tam lietuviškam židiniui išbristi iš medžiaginių sunkumų ir rūpesčių dėl vaiku- čių rytojaus.

Tad dar energingiau dėkime jai gimnazijai remti ratelius, juose ištvėrkime ir kurkime Va- sario mėn. 16 d. gimnazijai už- tikrintas darbo sąlygas. Geras Tėvynės darbas tesuteikia mums šiuo sunkiuoju metu pagūdą ir džiaugsmą.

L.B. Švietimo Tarybos
Prezidiumas Chicagoje

VANAGAITIS

KNYGA

Jau gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug pa- firsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.

Cleveland 3, Ohio

STAI JUMS PASKUTINE PROGA...

GERIAUSIAM MŪSŲ BET KADA
PASIŪLYTAM PIRKINIUI...

IKI

\$800

MAZIAU

PARDAVIMUI MASINOS IR APRODYMUI

ATIDARA NUO
8 RYTO IKI 9 VAKARO

ATVYKIT SU ŽMONA
ATSIVEŽKIT SAVO
NUOSAVYBES DOKUMENTUS
MES SUTVARKYSIME
FINANSINIUS REIKALUS

JALOVEC MOTORS

JŪSŲ MIESTO CENTRO DODGE-PLYMOUTH PIRKINYS

2223 SUPERIOR AVENUE

PASKUBEKIT

VISAM MIESTE YRA KALBAMA

APIE JALOVEC MILŽINISKĄ

UŽDARYMO PARDAVIMĄ!

PLYMOUTH
IR
DODGE

VIRŠ 200 MAŠINŲ PASIRINKIMAS

GREITAS PRISTATYMAS.
VISOS MASINOS
PARUOSTOS
NAUDOJIMUI 2-durų,
4-durų, ir su
NULEIDŽIAMAIS
STOGAIS.
JOKS PRIEINAMAS
PASIŪLYMAS
NEATSAKOMAS.

— jis bus tavo.

Aš jai atsakiau:

— Aš mielai atiduociau net ir vieną sa- vo pirštą, kad tik mes kiekvienas su "ma- guila" rankoje galėtume tavo milordą paimti į kalnus.

— Ką reiškia "maquila"? — paklausė anglas.

— "Maquila", — tarė Carmen, vis te- besijuokdama, — yra apelsinas. Argi ne- keistas apelsino pavadinimas? Jis sako, kad dar norėtų jums atnešti maquila.

— Taip? — Gerai, rytoj vėl atneš "ma- quila", — tarė anglas.

Mums bekalbant, jėgo tarnas ir pranešė, kad pietūs jau paruošti. Anglas atsikėlė, už- mokojo man vieną piastrą ir pasiūlė Carmen ranką, tarytum ji viena eiti būtų negalėjusi. Carmen, vis tebesijuokdama, tarė man:

— Mano berni, kviesi pietų tavęs ne- galiu, tačiau rytoj, kai tik išgirsi būgno garsą paradiu, atvyk čia su apelsiniais. Tu čia rasi kambarį su geresniais baldais negu Candilėjo gatvėje ir pamatysi, ar aš dar te- lesu tavo Cormencita. Vėliau mes pakalbė- sime čigonų reikalais.

Aš nieko jai neatsakiau ir jau buvau gatvėje, kai anglas man šuktelėjo:

— Atnešk rytoj "maquila"!

Aš dar išgirdau Carmen juoką.

Išėjau, nežinodamas ką daręs, naktį vi- siškai nemiegojau ir rytą buvau taip piktas ant šios išdavikės, jog buvau nusprendęs iš- vykti iš Gibraltaro, su ja nepasimatęs. Ta- čiau, vos tik išgirdau pirmuosius būgno gar- sus, visa mano drąsa dingo: pasiėmiau kiek apelsinų ir nuskubėjau pas Carmen. Langinė buvo praverta, ir aš pamaciau mane sekan- čią didelę juodą jos akį. Pūduotas tarnas

mane tuojau įvedė į vidų. Carmen jį išsiun- tė, ir, vos tik mes likome vienu du, jina! emė juoktis krokodilo juoku ir puolė man ant kaklo. Niekomet aš jos nebuvau matęs to- kios gražios. Išsipošusi tarsi karalienė, pa- fumuota, šilkais apmūti baldai, užuolaidos su meginėliais... ach!... o aš atrodžiau, kaip vagis, kas aš iš tikrųjų ir buvau.

— Minchorro! — tarė Carmen, — aš viską čia norėjau sudaužyti, padegti namą ir išbėgti į kalnus.

Glamonėjimai... Juokas... Ji šoko, plėšė savo falbonus. Ir beždžionė niekad la- biausiai nešokinėja, nedaro tokių grimasų, vel- niavų. Pagaliau surimtėjusi tarė:

— Klausyk, visa tai čigonų reikalai. Aš noriu, kad jis mane nugabentų į Rondą, kur aš turiu vienuolę seserį (čia vėl ji pasileido juoktis). Mes eisime vieta, kurią aš tau nu- rodysiu. Jūs jį užpulsite ir apipelsite iki gryno kūno. Geriausia būtų jį nudėti, bet, — pridūrė ji su velniška šypsena, kurią ji tam tikrais momentais turėdavo ir kurios niekas tada neturėjo noro pamėgždzioti, — žinai, ką reikėtų daryti? Reikėtų, kad Vienaakis pa- sirodytų pirma: jis, tu laikytis kiek atokiau. Vėžys yra drąsus ir vikrus: jis turi, be to, gerų pistoletų... Supranti?... Ir vėl ji pradėjo kvatoti juoku, nuo kurio mane šur- pas pakratė.

— Ne, — tariau aš jai, — aš neapkenčiu Garcios, bet jis šiaip ar taip yra mano drau- gas. Galbūt kurią nors dieną aš tave nuo jo išlaisvinsiu, bet mes savo sąsakaitas sutvar- kysime pagal mano krašto papročius. Čigonų aš esu tik atsitiktinai; gi tam tikrais atvejais aš visuomet liksiu, kaip sako priežodis, tik- ras navaretis.

— Tu esi kvailys, žioplis, tikras payilo.

Tu esi nykštukas, kuris mano esąs didelį, jei gali toli nuspausti. Tu manęs nemylai. Išėik.

Nors ji mane varė lauk, bet aš išėiti ne- galėjau ir prižadėjau vykti pas savo drau- gus ir laukti anglo. Jina! gi prižadėjo sirgti ligi išvykimo momento iš Gibraltaro į Ron- dą. Aš dar dvi dienas gyvenau Gibraltare. Ji persirengusi išdrįsdavo mane aplankyti ma- no smuklėje. Aš išvykau, taip pat turėdamas savo planą. Grįžau į sutartą vietą, žinoda- mas, pro kur ir kada anglas su Carmen turi keliauti. Radau Dancaire ir Garcia manęs belaukiančius. Naktį praleidome miške prie puikiai liepsnojančio eglių konkeroržių laužo. Pasiūliau Garciai kortutai. Jis sutiko. Belo- šiant pasakiau jam, kad jis apgaudinėja; jis pradėjo juoktis. Sviedžiau kortas jam į vei- dą. Jis buvo begabriebiųjų savo espingolę. Aš koja primyniau jį ir tariau: "Sako, kad tu galis varuoti savo peilį, kaip geriausias Ma- lagos mušeika. Gal pabandytum su mani- mi?" Dancaire norėjo mus perskirti. Aš dar du ar tris kartus kirtau Garciai kumščiu. Jis supykęs įgijo drąsos ir išsitraukė savo peilį, o aš savąjį. Paprašėme Dancaire pa- si- traukti, ir mums netrukdyti. Jis, matyda- mas, kad nepavyks mūsų sulaukyti, pasi- traukė į šalį. Garcia jau buvo susidvilinka- vęs lyg katė, prieš šokdama ant pelės. Kai- rėje rankoje laikė savo kepurę, ją prisidė- gė, peilį atkišęs į priekį — andaluzišku būdu. Aš stovėjau pagal navaričių kovos būdą: tiesiai prieš jį, pakėles kairiąją ran- ką, o kairiąją koją išmetęs į priekį, peilį — pagal dešinę koją. Aš jaučiausi esąs stipre- nis ir už milžiną. Jis it strėlė puolė mane. Aš pasukau savo kairę koją, ir jis atsidūrė tuščioje erdvėje. O aš tuo tarpu amėgiau jam po smakrą ir taip stipriai pasukau peilį,

kad jis nulūžo. Buvo baigta. Gelažtė drauge su krauju srove, storumą sulig mano ranka, išėjo iš žaizdos. Jis krito kniūpsčius lyg ba- lys.

— Ką tu padarei? — tarė Dancaire.

— Tu žinai, — tariau aš, — kad mes drauge gyveniti ilgiau nebegalėjome. Aš my- liu Carmen ir norėjau būti vienas. Be to, Garcia buvo niekšas, ir aš prisiminiau, ką jis padarė su vargšu Remendado. Mes da- lar likome tik dviese, tačiau abu esame pu- lūs vyrukai. Ar nenorėtum mane turėti sa- vo draugu gyvenimui ir mirčiai?

Dancaire ištiesė man ranką. Tai buvo penkiasdešimties metų vyras.

— Tegul jas velniai tas meiles, — su- šuko jis. — Jei tu jį būtum paprašęs Car- men, jis tau ją būtų pardavęs už vieną pia- strą. Mes dabar likome tik dviese. Ką mes vieni darysime rytoj?

— Palik tai man vienam. — atsakiau aš. — Dabar aš spjauu į visą pasaulį.

Mes palaidojome Garcia ir savo stovy- klą perkėlėme du šimtu žingsnių toliau.

Kitą dieną pastebėjome Carmen su an- glų, dviem mulų varovais ir tarnu. Aš tariau Dancaire:

— Aš sutvarkysiu anglą. Tu išgąsdink kitus, jie neginkluoti.

Anglo būta drąsus. Jei Carmen nebūtų sukludžiusi jo rankos, jis mane būtų nuš- oves. Trumpai sakant, tą dieną aš vėl atga- vau Carmen ir pirmąsias jai pranešias, kad ji yra našlė. Ji, sužinojusi, kaip visa tai įvy- ko, tarė:

— Tu visuomet esi ir būsi kvailiukas. Garcia turėjo tave nužudyti. Navarietiškas kovos būdas yra beprotystė. Jis į požemių karalystę yra pasiuntęs daug narsesnių už

tave. Tai įvyko tik todėl, kad jau buvo atė- jęs jo laikas. Tavas taip pat ateis.

— Ir tavo ateis, — atsakiau aš, — jei tu man nebūsi tikrąja romi.

— Galbūt, — tarė ji, — nekartą mačiau kavos nuosėdose, kad mes mirsime drauge. Teįvyksta tai, kas lemta.

Ir ji pradėjo barskinti savo barškūčiais. Tai ji darydavo visuomet, kai norėdavo iš- blaškyti kokią nors nemalonias mintis.

Kai apie save kalbi, užsimiršti. Visos tos detalės jums yra turbūt nuobodžios, bet aš tuojau baigiu. Gyvenimas, kurį mes dabar gyvenome, truko gana ilgai. Dancaire ir aš suradome draugų, kurie buvo geresni už pirmuosius, ir vertėmės kontrabanda, o kar- tais, reikia prisipažinti, taip pat sustaby- davome didžiąją kelyje, bet tik pačiu kraštuotiniu atveju ir kai jau nebūdavo kitos išeities. Keletą mėnesių aš buvau Car- men patenkintas. Ji tebebuvo mums naudin- ga mūsų operacijoje, pranešinėdama mums kiekvieną gerą progą. Ji būdavo tai Mala- goje, tai Cordoboje, tai Grenadoje, bet už- tekdavo tik vieno žodžio, ir ji, palikusi vis- ką, vykdavo pas mane, kur į nuošalią ventą ar net-ir į mūsų stovyklą. Tik kartą, tai bu- vo Malagoje, ji man padarė kiek rūpesčio. Aš sužinojau, kad ji buvo užmetusi savo akį ant vieno gana turtingo pirklio, su kuriuo ji turbūt planavo pradėti gibraltarišką žai- dimą. Nežiūrėdamas į visa tai, ką Dancaire, norėdamas mane sulaukyti, sakė, aš pačiam dienos vidury nuvykau į Malagą. Suradau Carmen ir ją tuojau pat parsigabenau.

(Bus daugiau)

Nepamirškime spalio dešimtosios

JUOZAS J. BACHUNAS

Neseniai šiam laikraštyje pasidalinau su skaitytojais savo atsiminimais apie žilagalvį Amerikos lietuvių veikėją dėdę V. S. Jokubyną jo 80 metų sukaktuvių progą.

Man tai buvo ne tik maloni pareiga atžymėti nusipelnusį lietuvių. Drauge tai buvo prisiminimas mūsų daugelio ir savo pa-

pasirūžta iškilmingiau atšvęsti. Akademikų skautų Chicago's Milda Budrienei, ruošia specialų sukaktuvių paminėjimą Chicago's Lietuvių Auditorijos Maržoje salėje, 3137 So. Halsted St., spalio dešimtą dieną, 6 val. vakaro. Biletas asmeniui, įskaitant vakarienę ir kitką, kaštuos tik \$2.00.

Labai malonu, kad akademinė lietuvių jaunomenė sutiko

miršti ir Tėvynės Mylėtojų Draugija, prie kurios pletimo jis yra prisidėjęs ir savo laiku suorganizavęs kelias TMD naujas kuopas.

Nedaug tokių nuosirdžių Tėvynės mylėtojų bėra šiandien lietuvių gyvyje, koks buvo ir pasiliko mūsų mielas dėdė Jokubynas...

Norėčiau tikėti, kad ne tik Chicago's lietuviai, bet ir visos Amerikos lietuviai su tokia pat nuotaika ir malonumu prisidės pagerbti dėdę Jokubyną jo 80 metų amžiaus progą.

Tad nepraleiskime spalio dešimtosios. Tiems, kurie gyvena Chicagoje ar aplink ją, bus nesunku atsilankyti į Lietuvių Auditoriją. Kuriems toliau (o dėdė Jokubynas yra gyvenęs daugelyje plačiosios Amerikos vietų), tie prašomi tą dieną neužmiršti vienu ar kitu būdu savo sveikinimais, linkėjimais ar bičiuliška parama prisiminti šį vieną iš pačių seniausiųjų gyvyje tarp, Amerikos lietuvių veteranų, — malonų žmogų, ištikimą bičiulį, pasižventusį darbininką, gilų lietuvių patriotą. Ilgiausią Metų!...

Dėdė V. S. Jokubynas

ties jaunystės, mūsų gyvenimo Amerikoje. Dėdės Jokubyno gyvenimo kelias buvo tas pats mūsų daugelio kelias. Kai mes buvom dar būsimieji jaunuoliai, jis buvo jau subrendęs vyras. Nepamirškime, kad už visus dabartinius vadinamus "senius" dėdė Jokubynas yra visa generacija vyresnis...

Ne dažnam tenka sulaukti tokių gražių sukaktuvių. Kam tenka, tas jau lyg ir Apveizdos atžymėtas. Tajį dar labiau mylime ir pagerbti trokštame. Ne vienas jaunesnis gal ir įkvėpimo galėtų pasisemti iš tų mūsų patriotų gyvenimo, kurie daug sunkesniais aplinkybėmis, negu dabar, čia kūrėsi prieš penkiasdešimt ar šešiasdešimt metų ir kurie pagal savo išgales bei perstojo aukojosi lietuviškiems reikalams, nei pelno, nei tušios garbės neįsiekdami.

Ir todėl senatvėje jie pasiliko tokie beturčiai, kaip šv. Pranciškus, apie kurį gražios knygos dabar rašomos, bet kurio keliais, deja, tik labai retas temėgina eiti...

Man buvo labai malonu patvirtinti, kad dėdės Jokubyno retos sukaktuvės lietuvių chieagiečių

Dėdės Jokubyno negalėtų pa-

AR ŽINAI?

KATALIKO SĄVOKA AMERIKOJE

Romos kataliko sąvoka yra aiški. Bet bendra kataliko sąvoka reikalauja papildyti turiniu, kuris būna įvairiaspalvis.

KATALIKYBES ABEJOTINUMO KILMĖ

Popiežius Pijus IX Vatikano Suvažiavime (Concilium) 1870 metais paskelbė popiežiaus neklaudingumo dogmą ex cathedra tikėjimo ir moralės klausimais, suvažiavime dalyvaujant 744 vyskupams. Jų 88 balsavo prieš tokią dogmą, o 91 susilaikė balsuoti. Tos dogmos priešininkai 1871 m. išleido proklamaciją.

Tos akcijos priešakyje atsistojo Romos katalikų Bažnyčios istorijos profesorius ir Breslau universiteto rektorius dr. Joseph Reinkens. Šios akcijos dalyviai susaukė suvažiavimą Bonnoje 1874 m., kuris užmezgė bažnytinis ryšius su Rytų katalikų Bažnyčia ir Anglikonų Bažnyčia. Šiai grupei pasiūlius, Senosios katalikų Bažnyčios Olandijoje vyskupas pašventino dr. Reinkens Senosios katalikų Bažnyčios Vokietijoje vyskupu.

IVAIRUS KATALIKYBES MOKSLO TURINYS

Senoji katalikų Bažnyčia skelbia, kad ji laikosi Romos katalikų Bažnyčios dogmos, bet atmeta jos praktiką. Ji, Sinodo Bonnoje 1874 m. nutarimu, atmetė ausinės išpažinties ir pasninkavimo prievoles bei, 1878 m. nutarimu, atmetė popiežiaus neklaudingumo dogmą bei kunigų celibato prievolę. Joje pagrindiniu religinės tiesos pažinimo šaltiniu protestantiškiu pavyzdžiu laikomas šv. Raštas, o tradicijos pripažįstamos tik antrojo eilės. Jų tuo pat pavyzdžiu bažnytinės įstatymavystės, teisdarystės, disciplinos ir administracijos galia pripažįstama sinodui, bet ne popiežiui ir valstybės valdžiai. Jos sinodą sudaro bažnytinės valdžios šaukiamieji kunigai ir parapijos atstovai. Iš kunigų reikalaujama specialaus

pasiruošimo ir vyskupo pripažinimo.

SKIRTINGOS KATALIKŲ BAŽNYTINĖS ORGANIZACIJOS AMERIKOJE

(1) Senoji katalikų Bažnyčia Amerikoje sudaryta jos pavyzdžiu Europoje. Ji laikosi apaštališkosios sūksesijos. Jos statistika 1940 m. nurodė 28 bažnyčias su 6274 parapijiečiais. (2) Amerikiečių katalikų Bažnyčia sudaryta 1915 metais. Ji savo galia išveda iš Sirijos patriarko. Bet ji nėra Rytų (ortodoksų) bažnyčia. Ji save žymi katalikiškuoju pavadinimu, bet sako nepriklausanti popiežiui. Ji laikosi Senosios katalikų Bažnyčios dogmų, bet sako nesanti surišta su ja. Jos statistika 1949 m. rodė 8435 parapijiečius. (3) Afrikiečių Ortodoksų Bažnyčia Amerikoje susidarė, atskilusi nuo Protestantų Episkopų Bažnyčios Amerikoje. Ji taip pat laikosi Senosios katalikų Bažnyčios dogmų, nors savo pavadinime nenurodo katalikybės požymio. Todėl ji savo turiniu yra Vakarų Bažnyčios (Romoje) grupė, nors jos pirmas vyskupas (dr. McGuire) buvo pašventintas Antiochijos arkivyskupo Sirijos ordinacija, atlikta pagal ekumeninio patriarko Petro Ignacijaus III Konstantinopolyje nutarimą. Jos statistika 1950 m. rodė 30 bažnyčių su 6021 parapijiečiais. (4) Lenkų Tautinė katalikų Bažnyčia Amerikoje sudaryta 1904 metais. Jos pirmasis ir dabartinis vyskupas Hodur buvo pašventintas Tautinės katalikų Bažnyčios Olandijoje vyskupo ordinacija. Koadjutorium yra žemiau išvardintasis lietuvių tautinių katalikų vyskupas Misiaszek. Jos statistika 1950 m. rodė 156 bažnyčias su 23.543 parapijiečiais. (5) Lietuvių Tautinė Reformuotoji Bažnyčia Amerikoje sudaryta 1914 metais. Ji pradžioje vadovauta sakytu lenkų tautinių katalikų vyskupu Hodur, vėliau jos vyskupu buvo Gritėnas, o dabar juo yra Misiaszek. Ji pri-

TREMTINIAMS RŪBŲ LABAI REIKALINGI

Pasibaigus didžiajai tremtinių emigracijai, Europoje liko apie 10,000 vargingų lietuvių, kurie reikalingi pastovios paramos. Praeitų metų praktika parodė, kad likusiems lietuviams apręgti BALFas turi kasmet surinkti ir jiems nusiųsti bent 100,000 svarų rūbų ir avalynės. Ligi šiol mūsų dosnios visuomenės dėka BALFas kasmet įstengdavo tokį kiekį nusiųsti ir padalinti tremtiniais.

Atėjus rudenii, rūbų ir avalynės problema vėl pasidaro itin aktuali. Todėl BALFas vėl stengsis surinkti kuo daugiau įvairios aprangos ir tuo būdu bent kiek palengvinti Europoje

pažįsta Visuotinės Bažnyčios Vakaruose ir Rytuose pripažintų keturių pirmųjų visuotinių bažnyčios suvažiavimų nutarimus ir apaštališkojo tikėjimo išpažinimą. Ji protestantų pavyzdžiu įvedė pamaldas su li-

turgija tautine lietuvių kalba. Jos statistika 1950 m. nurodė 3 bažnyčias su 5672 parapijiečiais. (6) Katalikiškosios bažnyčios vadinasi dar eilė Visuotinės Bažnyčios Rytų (ortodoksų) pavaldos organizacijų. Jos skiriasi nuo Vakarų (Romos) pavaldos organizacijų savo turiniu ir organizacine forma. Todėl jų čia neličiame, nors jos turi bendrą katalikybės pavadinimą. (7) Taip pat čia neličiame evangelikų bažnytinio organizacijų, kurios savo turiniu laikosi esančios katalikiškos arba visuotinės, nors ir nepriklauso popiežiui. Apie tai liuterionyse kalbėjo žymusis arkivyskupas Soetebleris iš Stockholmo 1927 m. knygoje "Evangelische Katholizität" ir anglikonuose jų teologas Flew su jų primato Canterburyje pratarne 1950 m. knygoje "The Catholicity of Protestantism". Visa tai reikia žinoti, norint sąmoningai taikyti kataliko sąvoką.

M. K.

Tautinės Kinijos karys Quemoy saloj eina sargybą prie Amerikos gamybos artilerijos pabūklų. Quemoy salos puolimo vis dar tebe-laukiama.

likusių lietuvių medžiaginį skurdą.

Amerikos valdžia, suprasdama, kaip labai užjūryje likusiems lietuviams yra reikalinga apranga, ir įvertindama BALFo bei kitų šalpos organizacijų darbą, ir toliau sutiko padengti visas aprangos siuntų jūros transporto išlaidas.

BALFo Centro Valdyba nuosirdžiai kviečia visus BALFo skyrius, lietuviškas parapijas, organizacijas ir plačiąją visuomenę organizuoti rūbų ir avalynės vėjus ir pavienius asmenis siųsti aprangą BALFo Centru, 105 Grand Street, Brooklyn 11, New York.

Siunčiant vartotus rūbus ir avalynę, reikia pažymėti "USED CLOTHING — FOR CHARITABLE PURPOSES ONLY". Tada ir pats persiuntimas pigiau-

kainuoja ir siuntos pristatomos tiesiai į BALFo sandėlį.

Taip pat BALFo Centro Valdyba maloniai prašo skyrius, parapijas ir organizacijas padengti rūbų persiuntimo į BALF sandėlį išlaidas, nes tam reikalingi neturima lėšų.

Taigi, nelaukime žiemos šalčių, o kuo greičiau organizuokime rūbų ir avalynės rinkliavas, kad apranga laiku pasiektų nelaiminguosius mūsų tautiečius.

Amerikos lietuviai, jūs sušelpėte 80,000 lietuvių tremtinių. 30,000 jų atsikvietėte į šį kraštą. Argi tuos likusius 10,000 paliksite išnykimui? Pradžiuginkite juos savo auka šio va-jaus metu.

PINIGAI JUSŲ KISENEJE KETVIRTADIENIS IR PENKTADIENIS PIRMENYBES DIENOS

MŪSŲ

55-TO METINIO ISPARDAVIMO

ZIUREKIT: Didelio sutaupymo visuose mūsų sukaktuvių skelbimuose ir visoj krautuvėj. Tai yra pinigai jūsų kišenėj.

ZIUREKIT: Geltonų "sutaupymo ženklų" kiekvienam augšte įskaitant mūsų rūšio krautuvę. Jie jums parodys jums "Sukaktuvių Pirkinius".

Mūsų Sukaktuvių Pardavimo Sutartis (ši sutartis yra suprantama ir pildoma visų mūsų supirkimo atstovų)... Sukaktuvių Pardavimo dalykai turi būti pirmos rūšies, nauja prekė siūloma ateinančiam rudens ar žiemos sezonui pirmą kartą. Komplektai ir pasirinkimai turi būti pilni (jokių atliekamų dalių ar nevisų rūšių) spalvomis, dydžiais, stiliais ir su užtenamu kiekiu patenkinti tokios rūšies išpardavimą. Šie daiktai turi būti įkainuoti žemiausia įmanoma kaina Sukakties Pardavimui. Štai jums sutaupymo proga už prekes jūsų pačių gaunamas jums, jūsų namams, jūsų šeimai. Tai yra pinigai jūsų kišenėj.

8 PROGŲ PILNI AUGŠTAI ĮSKAITANT
DIDELĘ RUSIO KAUTUVĘ

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

C. WILLIAM O'NEIL

ATTORNEY GENERAL

Kandidatas rinkimui

Lapkričio 2, 1954

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

GEN. NAGIAUS PALIKIMAI CLEVELANDE

Gen. Vladui Nagiui-Nagevičiui, kuris mirė Clevelando kaimyniniame miestelyje Willoughby, čia atsirasti lėmė jo tremtinio likimas. Kada po Nepriklausomybės atstatymo jis tapo savininku Babino dvaro, kur aš gimiau, mes su Nagevičiais susigiminiavom 1928 metais, nuvažiavę tada su žmona į Lietuvos Nepriklausomybės 10 metų sukakties iškilmes. Pas mus į Clevelandą gen. Nagevičius su žmona atvažiavo 1949 metų liepos pabaigoje.

Gen. Nagius buvo narys gražaus būrelio Clevelande veikiančių Lietuvos kariškių organizacijos Ramovės. Gi Lietuvos Karininkų Ramovė 1938 metais prisidėjo, išsklaidydama mano prašymą padovanoti Clevelando Lietuvių Kultūriniam Darželiui Dr. Vinco Kudirkos paminklą.

Kai po 1928 metų atsilankymo Lietuvoje mes Clevelande kūrėme Lietuvių Darželį ir reikėjo jam mūsų tautos žymiausių kultūrininkų paminklų, susirašiau su naujai Kaune pažintu majoru Ardicku apie reikalingumą mūsų darželiui plano, ir su Ardicku ir gen. Nagevičium apie padovanojimą mums Dr. Rasanačiaus biustą. Gen. Nagevičius bei majoras Ardickas nenumojo ranka ir nepasakė, "ką mes ten jums, mes per daug turim savų reikalų". Hrištingai, maj. Ardickas dirbo su architektu Dubineckiu. Gen. Nagius, mano pasiūlymu išrūpino iš Šaulių Sąjungos dovaną — Dr. Basanavičiaus biustą. Ir pats visą laiką dirbo rūpinosi. Tas biustas buvo nulidintas mažųjų geležinkelio dirbtuvėje, kaip man rašė, jo paties prižiūrėtas, sukaltas į dėžę ir džiaugsmingai mums į Clevelandą išsiųstas. Dabar jis puošia mūsų Kultūrinį Darželį. Darželį puošia ir Karininkų Ramovės dovaną — Dr. Vinco Kudirkos biustas. Pataikiau tada tos tautos prašyti tikrus asmenis ir organizacijas. Nereikėjo nuo vieno į kitus kryptis, galvą laukti, nusivilti.

Karo Muzėjaus iškilmių plokštelė

Dr. Kudirkos biustą Karininkų Ramovėi dovanojus, jo pastatymo mūsų darželyje iškilmes, kurios buvo iškilmingos, Ramovė atsiuntė palydovą majorą S. Narušį.

Clevelande jau ne kartą per radiją girdėjot Kauno Karo Muzėjaus vėliavos nuleidimo iškilmių muziką. Tų iškilmių plokštelę man padovanojo taip pat gen. Nagevičius kai 1935 metais vėl aplankiau Lietuvą ir pas juos viešėjau. Tada paprasčiau, ar kartais nėra padarytos tų iškilmių plokštelės. Generolas pasakė, kad tik ką viena Londono firma buvo atsiuntusi savo atstovą į Kauną plokštelėms gaminti ir tarp kitko padarė Vėliavos nuleidimo iškilmių plokštelę. Ta pirmutinė plokštelė buvo nevisai vykus, jos neišsivežė į Londoną, paliko Kaune. Ir gen. Nagius visą Kauną iškretė, kol tą plokštelę surado ir man padovanojo. Taip dabar Clevelande girdime Vėliavos nuleidimo iškilmes.

"BEISBOLIO" SEZONAS BAIGIASI

Ar Amerikoje didžiausias sportas "beisbolas" miršta? Su tuo daug bendro turi televizija, kuri beveik privarė prie mirties kino pramonę.

Kaip beisbolui sekasi parodo šie daviniai: šios vasaros bėgy-

je, daugelyje didmiestų, sporto stadionuose kur telpa nuo 40,000 iki 100,000 žiūrėtojų, beisbolo pažiūrėti nuedavo tik tarp 1,000 ir 5,000 mėgėjų. Viena žaidime šią vasarą sostinėje Washingtono nebuvo nei 1,000 žiūrėtojų.

Tuo tarpu Amerikoje ištisą vasarą kas tik gyvas tik apie beisbolą ir kalba. Katalikų parapijos, jei rengia kokią reikšmingą šventę laukuose, skelbia: "Iškilmingos pamaldos 11 valandą". Beisbolas prasidės 1 valandą. Lyg visos iškilmės tik beisbolu ir remtųsi.

Bet tos minėtos beisbolo žiūrėtojų skaitlinės nėra bendros. Išimtis buvo vasaros bėgyje, kada rugs. 5, Clevelande beisbolo žiūrėti susirinko virš 86,000 žiūrėtojų.

Beisbolo komandos

Tuos 86,000 žiūrėtojų sutraukė Clevelando beisbolo komanda, kada sezonui baigiantis, ji varėsi į šios vasaros laimėtojus. Ir žaidė su savo didžiausiu konkurentu, pereitų kelių metų čempionu — New Yorko komanda. Ji iki pat sezono pabaigos vijosi Clevelandą, ir vasaros bėgyje buvo porą kartų pavijusi.

Visame krašte yra tik dvi pirmaeilės beisbolo sąjungos, pavadintos American League ir National League. Šios dvi sąjungos vadinamos didžiosios ir jos kontroliuoja beisbolo čempionatus. Jos abi yra rytinės sąjungos, apimančios didmiestius nuo Atlanto pakraščio iki St. Louis ir Milwaukee vakaruose.

Toliau vakaruose, Pacifiko pakraštyje yra kitos sąjungos, bet jos tik savitarpįje sportuoja, prie jokių čempionatų neprielaidžiamos.

Šios dvi sąjungos apima po aštuonis didmiestius. Sešiolika didmiestų turi po vieną tų didžiųjų sąjungų beisbolo komandą, tarp jų Chicago, Philadelphia ir New Yorkas turi po dvi komandas, tik kiekviena paskirtoje sąjungoje.

Prie American League priklauso Clevelandas, New Yorkas, Chicago, Detroitas, Bostonas, Washingtonas, Baltimoras ir Philadelphia.

Prie National League: New Yorkas, Brooklyn, Milwaukee, Cincinnati, Philadelphia, St. Louis, Chicago ir Pittsburgh.

Šių 16-kos beisbolo komandų savininkai yra arba milijonieriai rėmėjai, arba akcinės bendrovės, įsteigtos iš beisbolo daryti biznį. Privatūs savininkai yra sukišę milijonus dol. iš mėlės tam sportui. Ir jie savo komandas laiko ar jos laimi ar pralaimi, ar padaro pelno ar nuostolių. Akcinių bendrovių komandos laikus nuo laiko pereina į kitas rankas ir perkiamos į kitus didelius miestus, kur susidaro pirkėjai, norį turėti beisbolą savo mieste. Taip pernai viena St. Louis komanda buvo parduota Baltimorai. Viena Bostono komanda nupirktą į Milwaukee. Dvi komandos Philadelphiaje verčiasi taip prastai, kad viena iš jų, baigus sezoną, perkama į Kansas City. Nei Milwaukee, nei Baltimorė nei Kansas savo komandų negali įsteigti, nes tos dvi didžiosios sąjungos nepriimtų jų, neturėtų su kuo lošti. Reiktų išauginti kitą sąjungą iš 8 komandų, bet tiek didmiestų jau nesiranda. Naujai sąjungai tektų antraeilį sąjungų poziciją. Jų yra daug, bet jų beisbolas labiausia nukentėjo televizijai atėjus.

Beisbolo žaidimai

Profesinio beisbolo sezonas prasideda apie vidurį balandžio.

Amerikoje tik futbolo žaidimai sutraukia didesnes minias žiūrėtojų, negu beisbolas. Didesnes minias traukia ir kumštynės, bet jos neturi savo sezono. Didžiausią pasisekimą turi universitetų futbolo rungtynės, su-

! universitetus sugrįžus

Clevelando studentai vėl sugrįžo į universitetus ir kolegijas, vieni pailsėję per vasaros atostogas, kiti ir per jas studijavę. Rudens metu paprastai pagyvėja organizacinis gyvenimas ir bandoma atlikti įvairius darbus. Clevelando lietuvių studentų skyriaus valdyba neseniai turėjo posėdį ir aptarė ateities veiklą. Vasaros veikla buvo nebloga, jos pradžioje suruoštas Finis Semestri, viduryje linksmas subatvakaris, iškyla su ukrainių studentais ir kt. Ateityje teks daug padirbėti.

Šį rudenį studentų skyrius, padedamas kitų jaunimo organizacijų, ruošia jaunimo akademiją spaudos atgavimo sukačiai paminėti, kuri numatyta spalio 24 d. Lapkričio mėnuo skiriamas studentų Šalpos Fondo vajui praveisti. Turbūt mažai kas visuomenėje žino apie studentų Šalpos Fondą, apie jo svarbą studentijos gyvenime. Daugelis studentų-čių dėl sunkių gyvenimo sąlygų meta studijas nepasiekę tikslo. ŠF tikslas yra padėti paramos reikalingiems studentams stipendijų ir paskolų būdu. Šiuo vajumi turėtų visi susidomėti, kuriems rūpi jaunimo ateitis. Kasdien

ir baigiasi su rugsėju. Mėgėjų beisbolo sezonas esti daug trumpesnis.

Tos dvi didžiosios profesionalio beisbolo sąjungos per vasarą išvaro apie 150 žaidimų. Kiekvienos tų sąjungų komandos ištisą vasarą žaidžia tik savitarpįje važinėdamos viena pas kitą kas kelinta savaitę. Kiekviena komanda stengiasi ištisą vasarą prasimušti į priekį, kad laimėtų savo sąjungos vėliavą.

Siemiet American League vėliavos laimėtoju tapo Clevelando komanda rugs. mėn. Ji per vasarą, nugalėjusi kitas savo sąjungos 7 komandas 107 kartus, pralaimėjo apie 40 kartų. New Yorko komanda pasiliko užpakalyje 8 žaidimais.

National sąjungoje laimėjo vėliavą kita New Yorko komanda. Ir jai tenka taip vadinamo "čempionato" varžytinės su Clevelandu.

Abiejų sąjungų vėliavų laimėtojos spalio 1 dieną pradeda taip vadinamo "Pasaulinio čempionato" rungtynes, kurios apima septynis žaidimus, paskiromis septyniomis dienomis. Ir laimėtojai skaitosi tie, kurie išlošia 4 iš 7. Pusę laiko žaidimai eis Clevelande, pusę laiko New Yorke.

Šios "čempionato" rungtynės atneša beisbolui daug pinigų, nes visa Amerika stengiasi jose dalyvauti. Ir moka augstas kainas.

Tomis čempionato rungtynių dienomis Clevelande ir New Yorke beisbolo pažiūrėti suvažiuos po 100,000 žmonių.

Kad nebūtų kokių sukybių, nustatyta čempionato rungtynių pelną išdalinti kiekvienos sąjungos beisbolo žaidėjams. Tas paskatina juos per vasarą sąžiningai dirbti, stengtis laimėti. Vėliavos laimėjusių komandų žaidėjai gauna didžiausią nuosimtį.

Suktybių yra buvę, kurios sukelė visame krašte didelius skandalus. Tos pačios sąjungos silpnės komandos, norėdamos kitai kuriai komandai pagelbėti prasimušti į vėliavos laimėtojus, dirbtinai pralaimi. Kad to nebūtų dabar įvesta kontrolė.

Amerikoje tik futbolo žaidimai sutraukia didesnes minias žiūrėtojų, negu beisbolas. Didesnes minias traukia ir kumštynės, bet jos neturi savo sezono. Didžiausią pasisekimą turi universitetų futbolo rungtynės, su-

500 LIETUVIŲ RAMBYNE

JAV 1-jo rajono Rambyno stovyklon, Camp Child, — Buzards Bay, Mass. uždarymo dieną buvo suvažiavę per 500 sveikųjų ir skautų miesteliai su savo tradiciniais papuošimais apie palapines bei originaliais įrengimais, kurie teikė primityviame stovykliniame gyvenime įmanomus patogumus. Popietis buvo atžymėtas puikia vandens sporto švente. Ežere buvo rodomas vandens baletas, gyvieji paukščiai, pravesios įvairios plaukymo varžybos. Parodytas skautų dainų konkursas. Ant plaukų pasodinti tautiniai šokiai.

Vakarop nuleistos vėliavos, išklaupti sveikinimai, paskelbti atžymėjimai, atlikto įžodžio apeigos ir pražygiuota drausmingomis gretomis — paraded. Rambyno parada su lietuviškosios skautijos veteranais priėmė LSS Tarybos Pirmininkas vyresn. sktn. dr. Vyt. K. Čepas.

Rambyno stovykla paliko gilių pėdsaką JAV Atlanto pakraščio skautiškajame jaunime. Stovykloje gautas impulsas skatinantį veikti skautiškuosius vietnetus toje srityje.

SKAUTŲ VYČIŲ SĄSKRYDIS DETROITE

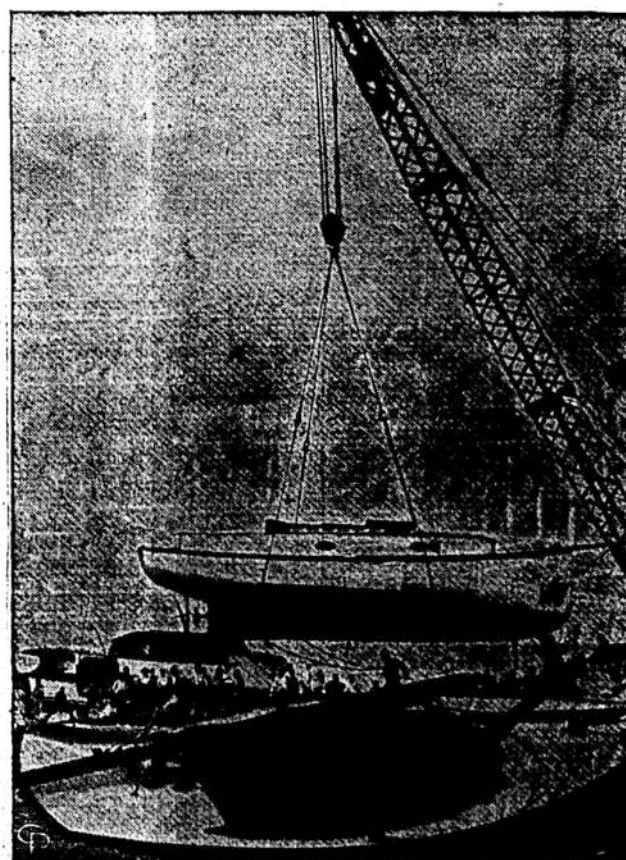
Spalio 2-3 dienomis Baltijos vietininkijos skautai vyčiai Detroito kvietė 2-jo rajono skautų vyčių sąskrydį. Jame laukiami dalyviai iš Clevelando, Rochesterio, o taip pat chiegiškiai sk. vyčiai.

PROF. S. KOLUPAILA PAS CLEVELANDO ASS SKAUTUS

Lietuvos vandenų žinovas ir keliautojas prof. sktn. Stsp. Kolupaila, lankydamasis Clevelande, aną šeštadienį — rugs. 18 d., dalyvavo ASS Clevelando skyriaus sueigoje. Jaunatviškos dvasios Korp! Vytis garbės narys kalbėjo apie skautiškąs akualijas, o kartu buvo prisimintos jo vadovautos baidarių kelionės Lietuvos vandenimis.

SKAUTISKOS ŽINELĖS IŠ KANADOS

Toronto skautų Rambyno tuntas sukruto po naujojo tuntinio psktn. J. Pažeros ranka. L. K. Mindaugo dr-vės draugininku vietoje pasitraukio psktn. VI. Morkūno tapo psktn. J. Gaižutis. Vilkiukams vadovauja psktn. F. Mockus. Perkūniškai

Massachusetts valstybėje uraganas pridare milijoninius nuostolius. Net laivai buvo suversti ant laivų. Tvarkymo darbai ir dabar tebeina.

J. ir D. GUDENAMS

sulaukusiems pirmojo sūnaus, geriausius sveikinimus ir linkėjimus siunčia

Dėdė ir teta EIGELIAI, Philadelphiaje

rugs. 18 tradicinėje nakties iškyloje atšventė savo sk. vyčių būrelio veiklos penketį. Naujujų perkūničių vadu išrinktas sktn. G. Šernas. Rugsėjo 19 d. perkūničiai surengė smagų pobūvį Rambyno ir Šatrijos tuntų skautams-tėms. Jame dalyvavo LSB Vyriausiasis Skautininkas v. s. S. Kairys, LSB Vadijos nariai, tuntų vadovai ir skaitlingi svečiai. Pobūvyje perkūničiai rodė kultūrinį filmą iš eskimų gyvenimo. Jie turi savo kino aparatą.

Gražiai krutama ir kaimyniniame Londone, Ont. Londoniškų Simano Daukanto skautų draugovė iškilminga sueiga atžymėjo Tautos šventę, kurioje dalyvavo sk. rėmėjai, bičiuliai ir svečiai. Po iškilmingosios dalies sk. vyčių Lituanicos būrelis pravedė Tėvynės laužą. Jautriai skambėjo lietuviškos dainos — žavėjo svečius ir paskatino skautukus aktyviai įsitraukti

dainų varžybosna. Sk. vyčių Lituanicos būrelis pastangomis Londone, Ont., sujuoju perkūničių vadu išrinktas sktn. G. Šernas. Rugsėjo 19 d. perkūničiai surengė smagų pobūvį Rambyno ir Šatrijos tuntų skautams-tėms. Jame dalyvavo LSB Vyriausiasis Skautininkas v. s. S. Kairys, LSB Vadijos nariai, tuntų vadovai ir skaitlingi svečiai. Pobūvyje perkūničiai rodė kultūrinį filmą iš eskimų gyvenimo. Jie turi savo kino aparatą.

SKAUTŲ VYČIŲ ĮŽODIS RAMBYNE

Atlanto pakraščio Rambyno skautiškąjį stovyklon buvo sušaukę savaigaliu iš plačių apylinkių ir skautai vyčiai. Sk. vyčių gretosna stėjo trys nauji broliai — bostoniškis lapinas T. Šležas, newyorkietis V. Alksnis ir E. Kaminskis iš Elizabeth, N. J. Į Rambyno stovyklos sk. vyčius kalbėjo vyr. sktn. dr. V. Čepas, vyr. sktn. A. Saulaitis ir sktn. kun. J. Vaišnys, SJ.

— SKS —

SINGER Naudotų mašinų pardavimas

Štai proga nusipirkti gerą naudotą siuvimo mašiną tikrai sutaupant. Visos mašinos yra pilnai SINGER tarnautojų sutvarkytos ir patikrintos SINGER dalimis. Ir jos yra tvarkomos Singer Sewing Machine Co.

Mažas įmokėjimas; lengvas mokėjimas būdas. Pasirinkit savo šiandien!

SINGER SEWING CENTER
Pažymėta Jūsų tel. knygoj tik kaip SINGER SEWING MACHINE CO.

D a ž a i

VARNISAI, ENEMALIAI

Gaminame senoviškus aliejinus ir naujus sintetinius dažus lauko ir vidaus dažymui.

Visokios rūšys ir spalvos, tinkančios įvairiausioms dažymui. Tai vienintelė lietuviška dažų dirbtuvė JAV. Turi 35 metų praktiką.

Specialios kainos lietuviams ir didelės nuolaidos dalytojams.

ACE LABORATORY

SUBS. ALTEX PRODUCTS

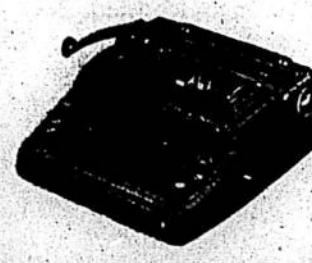
S a v. P. J. Ž I O R Y S

1614 Coutant

Lakewood, Ohio

Telef.: AC 1-5385

(40)

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtina. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$87.50 ir augėčiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

Cleveland ir APYLINKĖSE

METINIS BALFO VAJUS

Balfo vajus jau prasidėjo rugpjūčio mėn. 15 dieną ir tęsis iki spalio mėn. 31 dienos. Per šį laiką aukos bus renkamos vargšantiems Europoje lietuviams sušelpiti. Prašome mūsų tautiečius aukoti ir sumažinti nedateklus, alkį ir skurdą.

Aukas galima įteikti: Dirvoje, Spaudos kioske ir atsilankusiems rinkėjams su Balfo lapais į namus.

RAŠTO KLUBO NARIAMS

Klubo posėdis įvyks spalio 2 d., šeštadienį, 7 v. v. ponų Balaišaičių bute: 1025 E. 74 St.

Kalbės prof. Pr. Skardžius apie aktualius lietuvių Enciklopedijos klausimus. Kaikurie ty klausimų yra radę stiprų atgarsį clevelandiečių diskusijose. Pranešimas sudarys progą tuo reikalu pasisakyti ir klubo nariams.

Laukiame visų narių dalyvavimo.

Klubo Valdyba

AKADEMIKŲ SKAUTŲ KONCERTAS

sutraukė į Slovėnų salę virš 300 svečių. Programos dalyviai — J. Augaitytė ir I. Vasyliūnas iš pildė įdomią programą ir buvo šiltai sutikti. Koncertas praėjo gražiai pasisekimu.

REGINA MALCANAITĖ IR VYT. PETRAUSKAS

šį šeštadienį, 9:30 val. susitaukia šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

SOLISTĖ JUZĖ AUGAITYTĖ

atvykusi iš Philadelphia į Clevelando akademikų skautų koncertą, lydimą p. Radzevičiūtes, aplankė Dirvos redakciją.

V. KAVOLIS

vykdamas iš Chicago į Bostoną, buvo sustojęs Clevelande. Tarėsi Studentų žodžio redakcijai ir studentų reikalais.

EDUARDAS BLUMENTALIS

JAV kariuomenės karys, karinę tarnybą atlikęs Korėjoje, už pavyzdinę tarnybą gavo JAV pilotębę.

Eduardo Blumentalio tėvas, artilerijos kap. 1941 ištremtas į Sibirą. Motina Franciska Blumentalienė, dabar gyvena Clevelande ir aktyviai talkina įvairiems rengimams.

SLA 136 KP. SUSIRINKIMAS

įvyks spalio mėn. 3 d. 11 val. Lietuvių salėje.

LS "RAMOVĖS" SUSIRINKIMAS

numatytas spalio mėn. 3 d. 11:30 val., dėl Bendruomenės susirinkimo nukeliamas į spalio mėn. 10 d., 11:30 val.

JONAS ALEKNA

sunegalavęs širdimi iš ligoninės grįžo į namus, o jo brolis Pranas išvyko ligoninės rankos operacijai.

AD. PADEGIMAS

Dirvos bendradarbis, persikėlė į naują namą: 1454 E. 175 St., Cleveland 10.

KORTAVIMO VAKARĄ

spalio 3 d. 3 val. rengia Moterų Sąjungos 36 kuopa. Įvyks Naujosios parapijos salėje. Įėjimas \$1.00. Šokiai nuo 7 val. vakaro.

TAUTINĖS SĄJUNGOS

SKYRIUS,

mirus nariui Broniui Bartkūnui, vietoj gėlių, Vasario 16 d. gimnazijai paskyrė \$10.00.

ALRK FED. SUVAŽIAVIMAS

įvyks spalio 8-10 d. Clevelande. Suvažiavimo metu, šalia organizacinių reikalų, bus svarstoma jaunimo švietimo ir auklėjimo problemos. Tuo reikalu kalbės kun. St. Raila ir sesuo Alojza. Sekmadienį bus minima spaudos atgavimo suaktis. Paskaitininkas J. Brazaitis, meninę dalį išpildys "Ciurlionio" ansamblio vadovaujamas Alf. Mikulskio. Tas pats ansamblis giesdės ir katedroje per šventąją Valandą. Šeštadienio vakare bus platesnio masto pobūvis-balius, kuris, kaip ir visa suvažiavimo programa, vyks Carter viešbutyje.

STUDENTŲ ZINIAI

Visi Clevelando studentai, dar nepriklausę Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Clevelando skyriui, maloniai kviečiami stoti į jį nariais, kreipiantis į valdybos pirmininką Joną Kazlauską (6201 Dibble Ave., Cleveland 3, O., HE 1-4061), sekretorę Nijolę Vedegytę-Palubinskienę (6722 Bayliss Ave., Cleveland, O., HE 1-6254) arba į kitus valdybos narius (V. Juodvalkį, Vyt. Kamantą, R. Minkūną).

Skyriaus nariai, kurie pakeitė per vasarą adresus arba pas kuriuos įvyko kitokių pasikeitimų, prašomi apie tai pranešti valdybos sekretorei.

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Spalio 3 d. 11:30 val. Lietuvių salėje šaukiamas Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas. Darbų tvarkoje: susirinkimo atidarymas ir prezidento rinkimas; Bendruomenės namų fondo steigimas; pirmosios JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimai; apylinkės organų rinkimų taisyklės; einamieji reikalai; susirinkimo uždarymas.

Kviečiami dalyvauti visi apylinkės lietuviai. Bus priimami tautinio solidarumo įnašai.

SPAUDOS MĖNESIO ATIDARYMAS

įvyks penktadienį, spalio 1 d., 7:30 val. vak. per liet. radijo valandėlę. Rengia Lietuvių Radijo Klubas. Nepraleiskime progos išklausyti šios transliacijos.

PARDUODAMAS NAMAS

St. Thomas parapijos rajone parduodamas geras vienos šeimos namas. Gaso šildymas, kilimai. Kreiptis:

RA 1-3172

PARDUODA SĄLDYTUVĄ IR VIRTUVĖS PEČIŲ

Sąldytuvus 4 metų (gas), geram stovyje.

1331 E. 66 St.

HE 2-0599

PARDUODAMAS BUVĖS ŠERMENŲ NAMAS

TINKAMAS KLUBUI AR ŠIAIP KOKIAI ORGANIZACIJAI.

Žemai 2 dideli ir 2 mažesni kambariai. Antram augšte: butas gyvenimui, virtuvė, valgomasis ir salionėlis (front-room), 3 miegami kambariai ir 2 vonios. Trečiam augšte: 3 miegami ir vonia. Sklepe gražus poilsio kambarys. Taip pat parduodamas ir kitas, greta esantis dviejų šeimynų namas. Apžiūrėjimui klausiti —

JANKAUSKAS, 6108 SUPERIOR AVE.

Soninės durys, antram augšte.

Tel. UT 1-2021

Pirkimo reikalą vesti su administratorium Dr. J. T. Vitkum,

1286 Norwood Rd. Tel. HE 1-0188

(41)

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

ATLIKIME UZDAVIUS SAVO SPAUDAI

Sunkūs buvo mūsų tautai spaudos draudimo laikai. Bet jis kartu šviečia ir tautinės mūsų didybės spinduliais. Pasmerkta pražūčiai lietuvių tauta šiuo metu emė atsigausti, kilti, stiprėti ir sąmoningai bei ryžtingai dėl savo teisių kovoti.

Šioje tautos kovoje lemiamą vaidmenį vaidino mūsų spauda — draudžiamasis laikraštis ir draudžiamoji knyga. Ji lietuvių sąmonino, kvėpė jam savo tautos meilę, rodė tautinio kultūrinio darbo ir veiklos kelius.

Knygnešių laikai gaubiami kilniausių aukų ir pasišventimo pavyzdžių. Lietuvis dėl savo rašto nebijojo tada nei persekiojimo, nei bausmės. Neatgrasė jo kalėjimai ir tremimas. Spauda jam tapo pagrindiniu ginklu dėl tautos ateities. Ir šis ginklas buvo toks stiprus, kad pagaliau keturiasdešimt metų trukusi kova buvo laimėta: rusai spaudą grąžino.

Siemet minime jau penkiasdešimt aną laimėjimo metų. Clevelande spaudos suaktis yra siuriamas visas spalio mėnuo. Akių vaizdo ties lietuvių tauta pakibusios naujos grėsmės turime padaryti viską, kad spaudos atgavimo suakties prisiminimas būtų visais atžvilgiais ir mums prasmingas, ir mūsų tautai naudingas.

Todėl Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdyba skatina visus Clevelando ir apylinkių lietuvius įvykdyti bent šiuos konkrečius uždavinius:

- 1) spaudos suakties mėnesio progą kiekvienas pasirinkime ir įsigykime bent po vieną naują lietuvišką knygą;
- 2) sustiprinkime mus laukiančius lietuviškus laikraščius bei žurnalus prenumeratos apsimokėjimu, bendradarbiavimu ar kita kokia auka;
- 3) parsisiųskime bent po vieną lietuvišką laikraštį į tas šeimas, kurios jo jau nebeturi;
- 4) nepalikime savo vaikučių be jų laikraščių — "Eglutės" ir "Tėviškės";
- 5) pagaliau išnaudokime šį mėnesį lietuviškai spaudai tarp mūsų ko plačiausiai ir gausiausiai paskleisti.

Iš mūsų čia prašoma taip nedaug! Bet ir maži visų indėliai duotų jau didelių vaisių. Tad savo spaudos atgavimo suaktį paminėkime, kaip tinka kultūringiems tautos vaikams, nes ir šiandien laisvoji mūsų spauda yra pagrindinis tautos ginklas dėl savo teisių, laisvės ir ateities.

St. Barzdukas, J. Čiuberkis, J. Damušis, P. Gruodis, K. S. Karpis, V. Morkūnas, J. P. Nasvytis, Fl. Saukevičius, P. J. Ziūrys.

JUMS GERI NAMAI

Superior — E. 81 St., didelis vienos šeimos namas, geram stovyje, gaso radiatorių šildymas, labai didelis sklypas, 3 garažai.

RAY NAUSNERIS,

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.

UL 1-3919 LI 1-9216

11809 St. Clair

REIKIA ŽINIŲ BENDRUOMENĖS KARTOTEKAI

Pagal Bendruomenės įstatų 14 par. apylinkės valdyba turi vesti lietuvių kartoteką. Bendruomenės Tarybos rinkimų taisyklės taip pat reikalauja, kad rinkimų sąrašuose būtų įrašytos kaikiurios rinkikų liečiančios žinios: jų vardas bei pavardė, gimimo data arba amžius, adresas ir kt. Todėl kiekvienas apylinkės lietuvis maloniai prašomas reikalingas žinias apylinkėi suteikti (geriausia proga mokant tautinio solidarumo įnašus).

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

East 120 gatvė, į šiaurę nuo St. Clair, dviejų šeimų, 5 kambarių kiekvienas, dvigubi balkonai, gaso šildymas. Tuoj laisvas. \$15.300.

OSHEN REALTY

SW 5-6256

VIENOS ŠEIMOS NAMAS

East 85 į šiaurę nuo Superior 7 kambarių namas. Labai švarus ir modernus. Kilimai, langinės, gaso šildymas ir garažas. Pamatykit šiandien.

OSHEN REALTY

SW 5-6256

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam ar dviem asmenims 1420 E. 95 St., netoli Wade Park. Tlf.: SW 5-7133 (40)

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam vyrui. Ypač patogus naktį dirbančiam. Galima naudotis virtuve.

Teirautis UT 1-1729.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam vyrui, didelis, gražus. 6111 White Ave.

PARDUODAMI BALDAI

Išvažiuodami į Californiją pigiai parduodami įvairius baldus. Kreiptis: UT 1-9470.

VIENOS ŠEIMOS

8 kambarių namas, E. 82 St., tarp Superior ir Wade Park. Kaina prieinama.

P. J. KERSIS

MA 1-1773

PARDUODAMAS DIDELIS NAMAS

su baldais, 6 butai po 2 kambarius ir 1 butas 4 kamb. Iš viso 16 kambarių. Per mėnesį \$495 pajamų. Centralinis šildymas. Parduodamas dėl savininko ligos. Lengvos pirkimo sąlygos. Kreiptis:

1960 E. 75 St. Tel. EX 1-2069 (40)

PARDUODAMAS NAMAS

Parduodamas vienos šeimos, 7 kambarių namas, 2 garažai. Naujai dažyta. Didelis sklypas. 1349 East 81 St. Kaina \$12.500. RA 1-3309 (39)

NAUJIENA MOTERIMS

Lietuvaitės Alvinos Paulienės SUPERIOR BEAUTY SHOP Šį mėnesį pusmetiniais pradėdant \$6.50.

(7013 Superior, tel. UT 1-1932). Ateikit į mano salioną ir būsit patenkintos savo grožiu. Atidara nuo 9 val.

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. RICKUS-RICEVICIUS

Tel. HE 2-0683

1505 Addison Rd.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas) Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atidara ir trečiądieniai iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

RADIO — TV TAISYMAS A M U R C O.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS

Darbas garantuotas.

Saukti kiekvienu laiku

8008 Clark Ave.

Tel.: OL 1-1790

(30)

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukit mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,

Tel.: HE 2-2922

Sav. A. Kazakevičius,

LIETUVIAI DAŽYTOJAI

dažo ir dekoruoja namus. Duoda 12 mėnesių išsimokėjimą. Saukti:

EX 1-4245 (30)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, Ohio

Tel.: EX 1-0376

Mūsų prekybinę garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvė.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SUMUŠTINIAI. GERIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai

Čia susitikit savo draugus po pamaldų

Geriausia kava mieste

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000 3% palūkanų.

PASKOLOS JŪSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

712 Superior Ave.

HE 1-2798

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Tel.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namu Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

2EMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

689 East 185 St.

IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams

lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6444. Redaktorius: Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Lūkesčio dešimtmetis

JONAS MISKINIS

Kai pažvelgi į mūsų tautos si savanorių, kurie emėsi ginkla, matai begales istorinių lo, kad Lietuva būtų laisva. Ne laikotarpį, kurie byloja, kad mūsų tautos kelias yra daugiau klaidų, tragiškais ir skaudžiais sunkumais. Ant karo griuvėsių išgyvenimais, pro kuriuos tik retkarčiais, ilgų amžių grandinėje, švystėdavo giedresni laikai. O kai pradėdi gilintis į Vytauto Didžiojo siekimus ir išgyvenimus, matai kaip ryškiai atsispindi lietuvių tautos sunkūs kovos kelias.

Lietuva Vytauto laikais buvo garbi ir stipri valstybė. Jos ribos siekė nuo Baltijos jūrų iki Juodųjų marių. Vytautas anais laikais savo kariniais ir politiniais sugebėjimais buvo žymiausia Europos vyru. Tačiau Vytautui mirus, Lietuvos bajorams nusigriežus nuo lietuviškųjų reikalų ir susibižulius su Lenkijos bajorija, Lietuvos reikala svetur gyvenančių lietuvių. Paimė silpnėti. Tasai silpnėjimas baigėsi Lietuvos padalinimu ir caristine okupacija. Svetimųjų reikalų paruoštas padalinimas, vergija, be pasigailėjimo naikino Lietuvos ekonominį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą.

Po ilgų caristinės priespaudos metų pavertoje mūsų tautoje brenimo išsilaisvinimo mintis, kurią kėlė tuo metu lietuvių buvusios negausios šviesuomenės pajėgos. Lietuviškoji spauda buvo uždrausta, tačiau didelių pasiryžusių pastangomis ji buvo spausdinama svetur, ir iš ten gabenama pavergton Lietuvon, kur ji ugdė laisvės mintį.

Kad ir žiauriai caro pakalikai persekiojo knygnešius, knygų bei laikraščių platintojus, bet vis tiek jie negalėjo palaužti lietuvių tautos ryžtingo atsparumo bei pasipriešinimo, turėti savo kalbą, raštiją ir švietimą. Daug mūsų tautiečių nukentėjo dėl gimtojo rašto. Daug lietuvių knygnešių ir laisvės kovotojų buvo įsiųsta į Sibirą, kur ilgus metus juos padė kalėjimuose. Daug lietuviškų raštų sudeginta, bet vis vien caristinė valdžia nieko nelaimėjo. Lietuviškų raštų gausėjo ir gausėjo.

Knygnešių kova ir aukos nebuvo veltui. I Pasaulinio karo metu lietuvių tautėje buvo pribrandusi ryžtinga mintis, rado-

V. NAGEVICIENĖS PADEKOS

Visiems mane užjautusiems mirus mano gyvenimo draugui — vyrui a. a. Vladui Naguiui-Nagevičiui, jį lankiusiems, dalyvausiems laidotuvių apeigose, užsakiusiems šv. mišias, prisitūsiusiems gėlių bei pareiškiusiems užuojautas laiškais ir per laikraščius, nešiusiems garbės sargybą, nešiusiems karštą karininkams, laidotuvių organizatoriams ir visiems visiems kuo nors prisidėjusiems, reiškiu gilią ir širdingą padėką.

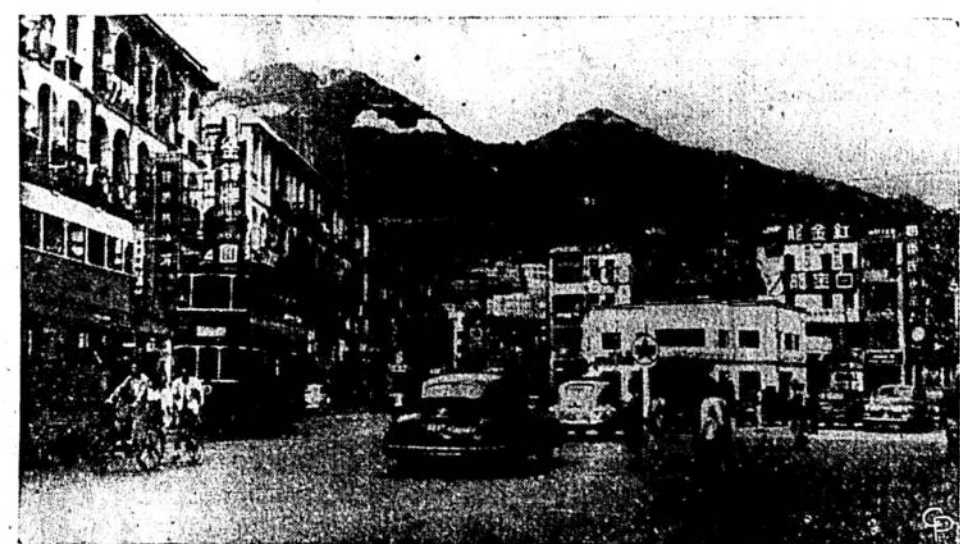
Ta proga ypatingai dėkoju Lietuvos atstovui p. min. Zadeikiui (Washington) p. konsului Dauzvardžiui (Chicagoje), Willoghby "Immaculata Conception" bažnyčios klebonui kun. McMahon, kunigams Hoover, Friel atlaikiusiems už a. a. vėlionio vėlę iškilmingas šv. mišias ir palydėjus į kapines, dėkoju kun. Širvaičiui už nuosirdų pamokslą.

Pagarbiai dėkinga lietuviškoms ir vietinėms organizacijoms: Clevelando Bendruomenėi, LS "Ramovė" centro valdybai, LS "Ramovė" Clevelando sk., kunigaikštienės Birutės dr. jai, Gyd. korporacijai "Fraternitas Lithuania", Čiurlionio ansambliui, korporacijai "Neo Lithuania", Karo Invalidų centro valdybai ir laisvės kovų invalidams Chicagoje, skautams, ilgametiams bendradarbiams ir bičiuliams, Mother Day Study Club, Court of Mary, visokeriopą pagalbą davusiems teikusiems.

Dėkoju visiems mano ir mano vyro draugams atvykusiems net iš New Yorko ir Chicagos, giminėms, giliai sujaudinta nuosirdžiu užjautimu Clevelando visuomenės taip gausiai susirinkusios palydėti a. a. mano vyrą į paskutinįją amžiną kelionę.

Už nuolatinę mano vyro VI. Nagiaus-Nagevičiaus globą, teikiant mediciniską pagalbą bei širdingą rūpestį saugojant jo sveikatą penkių metų bėgyje JAV, kuriems nebuvo per toli nei ketetas desetų mylių nuotolis, nei vidurnakčio valanda neklūdė atvykti į Willoghby, reiškiu sekantiems daktarams gilią pagarbą ir padėką: Dr. Sparns, Alfred, Abraičiui, Degesiui, Miliauskui, Pautieniui, Ramanauskui, Skrinskai, Toomey Campbell ir kitiems.

Lūdinti žmona
V. Nagienė-Nagevičienė

Hong Kong, Britų kolonija Kinijos pasienyje, pagal Britų prekybininkų nuomonę, dėl nutrauktų prekybos su Kinija didesnių ryšių, pergyvena ekonominę krizę. Kinija, Rusijos raginama, pasiūlė \$250.000,000 prekybos programą, kuri tačiau būtų prieš JT ir ypač JAV norą. Britai, tiki, kad prekyba su Kinija visiems padėtų pagerinti, tačiau, laisvųjų kinečių žodžiais, Kinija 70% savo eksporto kreipia į Rusiją ir Vakarai gauna tik trupinius. Be to pablogėtų santykiai tarp JAV ir D. Britanijos.

Ka mačiau Vengrijoje?

II.

Net tarp augstai išsilavinusių, politika besidominčių vengrų pastebimas būdingas nežinotumas apie tai, kas dedasi vyriausybėje ir partijos hierarchijoje. "Mes nežinome, kas yra mūsų vyriausybė", prisipažino vienas mano pažįstamas. "Mes nežinome, ar Rakosi turi tikrą valdžią ar jis tėra į priekį iškišta figūra; ar vyriausybės politika nustatoma iki paskutinių smulkmenų Maskvoje ar rusai tik bendrais bruožais nusako politinę laikyseną".

Toks pareiškimas yra būdingas kaip įrodymas, kaip vengrų tauta laikosi savo vyriausybės atžvilgiu. Tenka dar pridurti, kad tauta apie daugelį dalykų negali nieko žinoti, bet yra kiti dalykai, apie kuriuos ji galėtų žinoti, bet ji to žinoti nenori. Vyriausybė laikoma okupacinės valdžios organu, paprasčia pertekimo vieta, be kompetencijos lemiama klausimais. Žmonės žino, kad apie krašto likimą sprendžia Maskva, todėl laikoma laiko gaisrinu kreipti dėmesį į marionetinės vyriausybės narių kalbas, kuriose, be to, kiekvienas jaučia nepakeliamą melą. Tas pat galima pasakyti apie rietenas dėl valdžios ar kitų asmeninių reikalų vyriausybės viduje.

Tas sąmoningas vengimas kreipti dėmesį į komunistų partijos gyvenimo svarbius įvykius, privedė, tarp kita, prie to, kad gyventojai stačiai ignoravo partijos kongresą, kuris vyko Budapešte kaip sykis tuo metu, kai ten lankiausi ir kuris, be abejo, turėjo svarbią reikšmę vengrų vidaus politikoje. Apie kongresą niekas nekalbėjo. Niekas, pav., nesidomėjo tuo, kad Budapešto miesto partijos sekretorius Rudolfas Toldvaris nebebuvo kongreso išrinktas į politbiurą.

Budapešto gyventojams buvo vis viena, koks yra šio vyro likimas, kuris miesto politiniame

gyvenime vaidino didžiausią vaidmenį. Daugelis žmonių jo nepažino nė iš pavardės, nors jis užėmė augstą vietą. Aš nesutikau nė vieno žmogaus, kuris būtų pasistengęs perskaityti svarbias kalbas, kurias kongrese laikė pirmasis partijos sekretorius Rakosi ir ministeris pirmininkas Nagy. Jeigu kas nors išimties keliu iš viso reišė kokią pastabą apie kongresą, tai jis tikrai nesakė minties, kurią jis pats būtų suformulavęs, bet tikrai kartojo tai, ką buvo išgirdęs per radiją iš laisvojo pasaulio. Komunistinės spaudos neskaitytama, o viešoji nuomonė apie bėgamuosius vengrų politikos reikalus sudaroma — tatau galima teigti be perdėjimo — vakarų radijo siųstų redakcijų kambariuose.

Nepaprastai gyvai domiasi pasaulio politika. Kiekvienam aišku, kad krašto ateitis pareina nuo rungtynių išdavy tarp Amerikos Jungtinių Valstybių ir Sovietų Sąjungos. O kadangi pasitikėjimas vakarų materialine, moraline ir dvasine persvara neturi ribų, geidžiama, kad būtų einama prie sprendimo galimai greičiau. Kiekvienas kompromisas išaukia nusivylimą.

Vengrų simpatijos priklauso tam vakarų politikui, iš kurio laukiama bekompromisinės kovingos politikos. Senatoriaus McCarthy šalininkų nuomimis Vengrijoje, greičiausia, bus dar didesnis nekaip jo Wisconsin valstybėje.

Apie Amerikos Jungtinių Valstybių planus ir galimus užsienio politikos srityje turima didelių iliuzijų. Daug kas laukia karo, visiškai negalvodamas apie jo padarinius savam kraštui. Vengrijoje yra plačiai pasisklidęs klaidingas įsitikinimas, kad rusai nesugebą pagaminti vandenilio bombos. Kiti vėl mano, kad Jungtinės Valstybės galinčios ir norinčios priversti rusus pasitraukti iš satelitinų valstybių vien tik grasinimu, nesigriebdamos jėgos. Daug kas

manė, kad Berlyno konferencija privesianti prie Vengrijos išsilaisvinimo. Kai kurie žmonės atidėjo prisipirkti prekių, nes jie buvo įsitikinę, kad netrukus krašte atsirasiiančios pigesnės ir geresnės Amerikos prekės. Berlyno konferencijos išdava atnešė skaudų nusivylimą, bet šiandien vėl galima užtikti žmonių, kurie išsilaisvinimą laiko kelių mėnesių klausimu. Net blaiviausiai galvojęs vengras, kokį aš užtikau, kalkuliavo "blogiausiu atveju" su penkiais metais.

Nežiūrint visų nusivylimų tebegalioja metų metais tikėjimas, kad išsilaisvinimas jau netrukus ateis. Šis pačių savęs apgaudinėjimas įgalina žmones pakelti komunistinį kasdieniškumą, nekapituluojant prieš jį. Dabartis laikoma kaip pagaminti vandenilio bombos. Kiti vėl mano, kad Jungtinės Valstybės galinčios ir norinčios priversti rusus pasitraukti iš satelitinų valstybių vien tik grasinimu, nesigriebdamos jėgos. Daug kas

naujų jėgų.

Vyriausybė laikoma kaip okupacinės valdžios instrumentas, o ūkinė ir visuomeninė santvarka kaip okupacinės valdžios prievarta įvesta santvarka. Kadangi aktyvus, organizuotas pasipriešinimas būtų beviltiškas, turint galvoje okupacinės kariuomenės ir policijos pajėgas, įsilygvenama neįsivengiamume ir mėginama sutvarkyti savo gyvenimą kiek galima geriau, nežiūrint šlykščiausių sąlygų, kurios betgi laikomos provizorinėmis. Tuo pat metu griežtai žiūrima, kad pasidavimo ženklai ir santykiavimas su partijos organais būtų aprėpti, iki neišvengiamo minimumo. Nuostabiai plačios gyvenimo srities pasilieka partijos kontrolės nepaliestos. Jau minėtasis partijos ir jos propagandos ignoravimas tarnauja kaip vienas svarbiausiųjų ginklų šioje kovoje. Budapešte susidaro įspūdis, kad komunistų valdoma tauta užsiima tuo, jog ji tą komunistų ignoruoja.

Palyginti negausūs kolaboracionistai - nekomunistai kaip pav. rašytojai Gyula Illyes ir Petras Veres, kurie savo talentą panaudoja režimo naudai ir už tai apibierami garbės ženklais bei mėnesiniais atlyginimais iki 40.000 forintų — tuo tarpu kai darbininkas uždirba 1.000 forintų, o inžinierius ir universiteto profesorius 3.000 forintų — visuotiniai panikinami. Daug švelniau žmonės atsiliepia apie

Vokietijos akrobatai, atlikinėję tokius pasirodymus Vokietijoje, Alpių kalnuose, dabar Miami mieste, Fla., viela važiuoja 300 pėdų augštyje iš vieno viešbučio į kitą.

daugelį partijos narių. "Ko mūsų emigrantai niekada nesuaprašė", — išsitarė vienas mano pažįstamas, — "yra tai, kad toli gražu ne kiekvienas komunistas yra niekšas. Daug žmonių yra partijoje tikrai tam, kad galėtų padėti kitiems žmonėms". Ir iš tikrųjų, vengrų spauda užpildyta nusiskundimų apie partijos pareigūnus ir komunistinių įstaigų tarnautojus, kurie nepersekioja buvusių, neišjėšką mokesčių ir pyliavų, o taip pat apie komunistinius įmonių vadėjus bei ministerijų tarnautojus, kurie be leidimo kelią atlyginimus ir švelnią žmogžudišką darbo tempą normų manipulijomis. Oficialinis tokios laikysenos aiškinimas, girdi, kalta esąs partijos tarnautojų nesupratimas ir neteisingas aiškinimas "naudojo kuro", — nėra įtikinantis. Daugeliu atvejų trūksta paprasto noro be atodairos vykdyti vyriausybės politiką.

Užsieniečiui Vengrijos lankytojui greit krenta į akį, kad režimo propagandistai yra netekę pasitikėjimo savo sugebėjimu įtikinti kitaip galvojančius, kad jų propaganda atstovauja geram dalykui. Tikrai Stalinvaros, kur per trumpą, vos keturių metų laikotarpį iš nieko išaugo didžiulė geležies liejykla ir daugiausiai kaip 20.000 gyventojų priškaitas miestas, pas kaikurios žmones dar pastebimas šoks toks entuziazmas. Per mano dviejų savaitių buvimo laiką aš nesutikau — išskyrus kelis spaudos biuro tarnautojus — nei vieno žmogaus, kurį galima būtų laikyti įsitikinusi komunistu. Matydami, kad tauta atsisakė neperžengianti tylėjimo ir paniekimo siena, propagandistai yra matomai nustoję uolumo.

(Bus daugiau)

REIKALINGI ATSTOVAI

Skubiai reikalingas Importo firmos atstovas nuolatiniam darbui Ohio valstybėje. Pageidautama, kad turėtų automobilį. Suinteresuoti rašo Dirvos redakcijai iki spalio mėn. 8 d. Taip pat reikalingi atstovai ir kitiems JAV valstybėms. Suinterasuoti rašo antrašau: ANTANAS PAULAITIS, 23 Romsey St., BOSTON 25, MASS. (41)

A. + A. GENEROLUI GYD. V. NAGEVIČIUI mirus, jo žmonai reikšiamė gilią užuojautą L. Sąjungos Ramovė Centro Valdyba
GEN. VLADUI NAGUI mirus, jo žmonai nuosirdžią užuojautą reiškia Veronika ir Jonas Černiai
Čiurlionietei Albinai KAZLAUSKAITEI-PETUKAUSKIENEI, jų mylimam tėveliui mirus, nuosirdžią užuojautą reiškia Čiurlionio Ansamblis
Mielus skautininkus A. ir V. Petukauskus, tėveliui — uošviui A. A. ANTANUI KAZLAUSKUI mirus, giliai užjaučia Clevelando "Neringos" Skaučių Tuntas
A. A. ANTANUI KAZLAUSKUI mirus, artimiesiems reikšiamė nuosirdžią užuojautą G. ir C. Modestavičiai